

**Ці лёгка
стаць
дударом?**

**«Маркер»
для лейкоцытаў**

**Юбілейны бой
Максіма
Мірнага**
СТАР. 16

ЦЫТАТА ДНЯ

**Алег РУМО, кіраўнік
Рэспубліканскага
навукова-практычнага
цэнтра трансплантацыі
органаў і тканак:**

*«Беларусь за пяць гадоў
можжа ўвайсці ў лік самых
перадавых краін
у галіне транспланталогіі.
Цяпер у нас выконваецца
больш за 53 аперацыі
на 1 млн жыхароў на
трансплантацыі органаў.
Гэта дастойны еўрапейскі
і сусветны паказчык. Думаю,
у наступныя пяць гадоў
пад'ёмем яго да 60—70
на 1 млн, што на ўзроўні
дзясяці самых перадавых
краін свету ў гэтай галіне.
Гэта значыць, што ўсё
звязанае з беларускай
трансплантацыяй, у свеце
будзе лічыцца не проста як
топ, а супертоп».*

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 06.04.2017 г.

Долар ЗША		1,8808 ▼
Еўра		2,0083 ▼
Рас. руб.		0,0336 ▲
Укр. грыўня		0,0692 ▼

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

6 КРАСАВІКА 2017 г. ЧАЦВЕР № 65 (28429)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

У паход за здароўем

Удзельніцы фітнес-гуртка «Азбука здароўя», які дзейнічае на базе цэнтры тэрытарыяльнага абслугоўвання насельніцтва ў Іўеўскім раёне, з задавальненнем займаюцца скандынаўскай хадзьбой.

Фота БЕЛТА

■ На свае вочы

ПОГЛЯД З ВЯСКОВАЙ «ВЫСОТКІ»

**Чым ганарацца жыхары «вёскі будучыні»
і на што спадзяюцца**

Згодна з даручэннем кіраўніка дзяржавы ў лістападзе мінулага года, у кожным рэгіёне краіны вызначаны вёскі-«маякі», якія павінны стаць прыкладам для іншых. У Гродзенскай вобласці ў перспектывуны план «Вёска будучыні» ўвайшоў аграгарадок Абухава Гродзенскага раёна.

Даехаць да Абухава з Гродна асаблівых праблем няма. Населены пункт знаходзіцца за сотню метраў ад трасы М6. Ходзяць аўтобусы, маршрутка, за хвілін 20—25 можна дабрацца. Многія адтуль ездзяць у Гродна на працу сваім транспартам. Так рабілі і Кацярына з мужам, пакуль не нарадзілася дачка. Зараз маладая маці шпацыруе з каляскай па вуліцах аграгарадка, дзе мы і сустрэліся сонечным ранкам.

Кацярына ахвотна расказала, што яны з мужам купілі тут год назад кватэру, хоць абое гараджане. Муж — гродзенец, а сама яна з Мінска, прывыклі да камфорту. Калі разглядалі варыянты, убачылі, што ў Абухаве ўмовы пражывання такія, як у горадзе, а цана на кватэру ніжэйшая. З плюсаў Кацярына адзначыла лепшую экалогію, добрую інфраструктуру, для дзяцей — магчымасці творчага і спартыўнага развіцця. Тут ёсць спартыўная і мастацкая школы.

СТАР. 2

■ Вандроўнікам на заметку

ДАЙВІНГ, ПАДАРОЖЖЫ НА ПЛАТАХ І БАЛОТАХОДАХ

Чаго чакаць ад экатурызму?

Малаяўнічыя мясціны, некранутыя куткі прыроды, багацце расліннага і жывёльнага свету — тыя магніты, якія могуць прыцягнуць турыстаў. Трэба толькі гэта ўбачыць і, галоўнае, прыгожа, даступна і цікава давесці да спажывуца.

Як адзначыў начальнік упраўлення біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Мікалай Свідзінскі, наша краіна валодае значным патэнцыялам для развіцця экатурызму. Але трэба яшчэ многа зрабіць для таго, каб прывабіць гасцей на «зямлю пад белымі крыламі». Напрыклад, патэнцыял асабліва ахоўваемых прыродных тэрыторый з такой мэтай у нашай краіне выкарыстоўваецца менш чым на трэць. Таму ў Нацыянальную стратэгію развіцця сістэмы асабліва ахоўваемых прыродных тэрыторый у студзені гэтага года былі ўнесены змяненні і дапаўненні, якія якраз датычацца «раскруткі» экатурызму.

Вядомыя і не раскручаныя

Як заўважыў Мікалай Свідзінскі, не заўсёды стварэнне інфраструктуры на базе саміх нацпаркаў і заказнікаў вядзе да развіцця турызму: «Аналіз работы прыродаахоўных устаноў паказвае, што паспяху можна дасягнуць толькі ў кааперацыі з вытворцамі мясцовага турпрадукту». Будычыны экатурызму за развіццём комплексных паслуг. Напрыклад, пазнавальныя экскурсіі запатрабаваны ў турыстаў, якія размяшчаюцца і харчуюцца ў аграсядзібах. Прывабляць гасцей на ахоўваемыя тэрыторыі можна і разнастайнымі мерапрыемствамі. Так, ужо традыцыйнымі сталі фестывалі сенакоса ў Спораўскім заказніку, «Жураўлі і журавіны Мёрскага краю» ў Ельні, «Кліч Палесся» ў Прыпяцкім нацпарку.

Безумоўна, давядзецца папрацаваць і над «абгорткай» для новага турпрадукту. Сёння толькі нацпаркі і запаведнікі маюць зарэгістраваныя брэндзі і сімвалікі, заказнікам таксама варта было б паклапаціцца аб тым, каб зрабіць сваю тэрыторыю больш «пазнавальнай». Вядзецца гаворка і аб неабходнасці стварэння брэнда наогул для экатурызму краіны.

Варта сказаць, што ўжо сёння гасцей у Беларусь можна завабляць не толькі на арніталагічныя туры і фоталавяванне, якія папулярныя ў еўрапейцаў. Турыстам прапануюць экскурсіі на балотаступах і балотаходах, вывучэнне ў прыродзе слядоў дзікіх жывёл, навучанне дайвінгу і яздзе конна, паходы на плятах, назіранні за зубрам. Між іншым, каб паглядзець на беларускага волата, зусім не абавязкова ехаць у Белавежскую пушчу — мікрапапуляцыі зубра ёсць і ў заказніках «Азёры» і «Налібоцкі».

СТАР. 3

ДА КАНЦА ПЯЦІГОДКІ

Такі тэрмін даў Прэзідэнт на прывядзенне ў парадак мясцовых дарог

Дарогі — у многім вітрына, нават твар краіны. Тым больш што Беларусь — транзітная дзяржава, а з нядаўняга часу яшчэ і важнае звяно праекта новага Шаўковага шляху. Нагадаем і той факт, што ў сілу нядаўна ўступіў пяцідзённы безвізавы рэжым для грамадзян 80 краін. Роля дарог высокая, як ніколі. І калі наконтакце рэспубліканскіх магістраляў пытанню амаль не ўзнікае, то з невялікімі рэгіянальнымі ўсё не так проста. Развіццё мясцовых аўтамабільных дарог абмяркоўвалася ўчора на нарадзе ў Палацы Незалежнасці. Кіраўнік дзяржавы паставіў задачу прывесці іх у прымальны стан да 2020 года.

— У снежні мінулага года падчас адкрыцця другой кальцавой дарогі вакол Мінска мы дамаўляліся, што ў пачатку бягучага года разгледзім, дэталёва прааналізуем праблемныя аспекты развіцця аўтамабільных дарог, — нагадаў Аляксандр Лукашэнка. — Пытанне не проста наспела, яно пераспела — у сілу пэўных прычын.

Як адзначыў Прэзідэнт, апошнім часам удзяляецца вялікая ўвага развіццю сеткі рэспубліканскіх аўтамагістраляў краіны — і гэта натуральна:

— У нейкай ступені пытанні мясцовых дарог адышлі на другі план. Гэта прывяло да з'яўлення справядлівых нараканняў з боку насельніцтва на стан дарожнай сеткі ў рэгіёнах. Па розных ацэнках, ад шасці да дзесяці тысяч кіламетраў дарог патрабуюць неадкладнага рамонту. Трэба мець на ўвазе, што людзі нашы не прывыклі перамяшчацца па дрэнных дарогах.

Мясцовыя органы ўлады, якія кантралююць сетку мясцовых аўтамабільных дарог, спасылаюцца на недахоп сродкаў. У той жа час уявіць сітуацыю, калі літаральна на ўсё будзе дастаткова грошай, амаль немагчыма — не толькі ў нашай краіне, але і ў дзяржавах з самым вялікім у свеце ВУП.

— У гэтай сувязі хачу адрозніваць вас папярэдзіць: сродкаў заўсёды не хапала, нават у саветскія часы, — заявіў Прэзідэнт. — У свой час для вырашэння пытанняў фінансавання дарожных работ урад у дапаўненне да таго, што выдзяляецца з мясцовых бюджэтаў, увёў дзяржаўную сродку да ўдзелу ў дарожным руху. Безумоўна, гэта мізэрныя сродкі

ў параўнанні з тымі, якія патрэбны сёння для аднаўлення і рамонту дарог мясцовага значэння.

Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу выявіць падчас нарады факты, якія прывялі да нездавальняючага стану мясцовых дарог, і знайсці шляхі вырашэння тых праблем, якія ёсць:

— Тэхналогія — больш, чым дастаткова... Прытым трэба мець на ўвазе, што дарогі мы дамовіліся зрабіць з бетонным пакрыццём. Калі гэта сёння па-ранейшаму актуальна і выгадна — прынамсі, мне пакуль ні адзін спецыяліст не далажыў, што гэта нявыгадна, — значыць, трэба зрабіць гэтыя дарогі максімальна з бетонным пакрыццём. Дзе гэта немагчыма, значыць, з асфальта-бетонным... Жалезны кантроль за губернатарами.

Надзея ЮШКЕВІЧ.
yushkevich@zviazda.by

У ТЭМУ

Анатоль СІВАК, міністр транспарту і камунікацый:

— Рамонтныя работы мясцовай транспартнай сеткі будуць прадугледжаны адпаведнай дзеючай дзяржпраграмай на пяцігодку. Да гэтага моманту ў нас у праграме былі толькі рэспубліканскія дарогі. Праект праграмы ўжо падрыхтаваны, і тут будуць прапісаны задачы па мясцовых дарогах. Раней мясцовыя дарогі распрацоўваліся рэгіянальнымі праграмамі. Яшчэ ў канцы мінулага года Прэзідэнтам была паставілена задача Мінтрансу распрацаваць рашэнні для розных тыпаў дарог і розных відаў рамонту. Такія канструкцыйныя тыпавыя рашэнні распрацаваны. Праз праграму яны будуць узаконены, і прымяненне гэтых рашэнняў дазволіць эфектыўна расходуваць сродкі.

Уладзімір АМАРЫН, міністр фінансаў:

— На правядзенне капітальнага рамонту і прывядзенне ў парадак мясцовых аўтамабільных дарог у перыяд з 2017 па 2020 год будзе накіравана каля 900 мільёнаў беларускіх рублёў. Гэта сродкі рэспубліканскага дарожнага фонду і мясцовых бюджэтаў. У першую чаргу будуць накіроўвацца сродкі дзяржаўнай пошліны, якая спаганяецца за допуск аўта транспартнага сродку да ўдзелу ў дарожным руху. Сродкі, якія паступаюць ад збірання дзяржпошліны, складуць прыкладна 40% бюджэту, які выдзяляецца на рамонт дарог.

ПОГЛЯД З ВЯСКОВАЙ «ВЫСОТКІ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Дзіўна, што сюды не дайшлі супермаркеты, — кажа маладая жанчына, — але ёсць крама мясцовага СВК, дзе можна набыць якасныя мясныя прадукты, якія і ў Гродне добра ведаюць. Часта прадаюць мясцовую агародніну. Вунь яблыкі танныя, па 13 капеек за кілаграм.

Як гаспадыня Каця задаволена, а як маці хацела б бачыць больш дзіцячых пляцовак у «вёсцы будучыні». Наўрад ці яны будуць пуставаць — мамы з дзіцячымі каляскамі на вуліцах Абухава сустракаюцца паўсюдна. У сельскім Савеце расказалі, што якраз днямі яшчэ адна пляцоўка ўладкуецца ў жылым квартале, а ўсяго іх пяць.

Па гарадскіх мерках у Абухаве пачалі жыць яшчэ ў 70-х гадах. Менавіта ў той час было задумана пабудаваць пасёлка, набліжаны да гарадскога асяроддзя. Ва ўзорна-паказальнай вёсцы жыхары пазбаўлены бытавых праблем. Для работнікаў сельскай гаспадаркі адзін за адным вырасталі пляці-, шасці- і васьміпавярховыя дамы. У вясковым асяроддзі з'явілася цэлая вуліца шматпавярховікаў. Гэты кірунак працягваецца цяпер. У мінулым годзе гаспадарка заасяліла новы 16-кватэрны жылы дом. Праўда, многія высоткі даўно патрабуюць рамонту.

Крыху ў бок ад цэнтральнай вуліцы пачынаецца прыватны сектар. Тамара Іванаўна прыводзіць у парадак свой кветнік. Заўважаю, што ў пасёлку вельмі чыста. Па словах жанчыны, тут заўсёды на вуліцах парадак, а як толькі трошкі прагрэецца зямля, будуць высаджваць паўсюдна кветкі — і самі гаспадары, і камунальныя службы.

— Прыгажосць наводзіць такую, што і горад пазайздросціць, — усміхаецца Тамара Іванаўна. — А вось быт

наш ад эстэтыкі адстае. І газ цэнтральны не ўсюды ёсць, і па медыцынскім абслугоўванні ёсць пытанні.

У мясцовай амбулаторыі чакаюць яшчэ аднаго лекара агульнай практыкі. **Загадчыца Алла ЯНУЛІВІЧ** новую канцэпцыю развіцця аграгарадка звязвае з рэканструкцыяй сельскай медустановы. Кажа, што патрэбны лабараторны корпус, койкі дзённага стацыянара, некалькі асобных кабінетаў. І ўчастак для гэтага ёсць у двары амбулаторыі, былі б толькі сродкі...

Пакуль генеральны план будучага пасёлка толькі складаецца, паведамліў ў аддзеле архітэктуры і будаўніцтва Гродзенскага райвыканкама, затым пачнецца адвод зямлі. Гэта работа вядзецца сумесна з СВК. Асноўны акцэнт будзе зроблены на будаўніцтва жылля з адпаведнай інфраструктурай — паркоўкамі, дзіцячымі пляцоўкамі, зонай адпачынку. Самым маштабным праектам сёлета можа стаць рэканструкцыя ачышчальных збудаванняў.

Спыняюся каля спартыўнай школы, дзе аб нечым спрачаюцца трыя мужчыны, адзін прытрымлівае веласіпед. Для вёскі гэта хутчэй транспарт, чым спартыўны інвентар. Таму пра валадарожкі тут пакуль не задумваюцца. Большая патрэба ёсць у стадыёне. **Дырэктар Мікалай ЯНУШКЕВІЧ** азартна дэманструе ўчастак каля спартыўнай школы, дзе можна гэты аб'ект размясціць:

— Мы даўно гэту ідэю даносім, сюды будуць прыходзіць жыхары Абухава, каб у валеібол, баскетбол згуляць, зімой — каток можна заліць.

У Абухаве ганарацца валеібольнай камандай, якая ўваходзіць у вышэйшую лігу. Мясцовыя спартсмены — валеібаліст і сем барцоў — у складзе нацыянальных зборных краіны. А вось для масавага адпачынку патрэбны вулічныя гульні, многія хацелі б бачыць у аграгарадку адноўлены басейн.

— Тры гады не працуе, — кажа Мікалай Янушкевіч. — З таго часу як гаспадарка перадала яго на баланс райвыканкама. Пачалі рабіць рамонт, так і стаіць... Раней цэлымі сем'ямі сюды хадзілі...

Як хутка адрамантуюць басейн — невядома. Бо сродкі на развіццё вёскі будучыні прыйдзецца шукаць на месцы — у раёне і СВК.

Затое няма праблем з грамадскай лазняй. Жыхары задаволены, што ў аграгарадку ёсць такія важныя сацыяльныя аб'екты, і гатовы заплаціць пяць рублёў за добрую пару.

Маргарыта УШКЕВІЧ. margo@zviazda.by

ДЗЯРЖАЎНЫЯ ПРЭМІІ ПРЫСУДЖАНЫ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка падпісаў Указ «Аб прысуджэнні Дзяржаўных прэмій Рэспублікі Беларусь 2016 года», паведамліў ў прэс-службе беларускага лідара.

У галіне навукі і тэхнікі прэмія прысуджана за распрацоўку і ўкараненне тэхналогіі трансплантантаў органаў у дзяціні і дарослых супрацоўнікам 9-й гарадской клінічнай бальніцы і Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру «Кардыялогія» Алегу Румо, Юрыю Астроўскаму, Аляксандру Дзядзько, Алегу Калачыку, Аляксею Шчэрбе, Андрэю Валенцукевічу.

За распрацоўку і арганізацыю прамысловай вытворчасці экспертна арыентаваных мікраэлектронных вырабаў двойнога і спецыяльнага прызначэння на аснове стварэння сучасных метадаў праектавання, паўправадніковых тэхналогій і высокадакладнага аналітычнага і зборнага абсталявання прэміі ўдастоены супрацоўнікі ААТ «Інтэграл» Віталь Саладуха, Сяргей Чыжык і Сяргей Шведаў, ААТ «Планар» — Валерыі Зайцаў і Генадзь Кавальчук, Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі — Сяргей Грабчыкаў.

У галіне літаратуры, мастацтва і архітэктуры прэмія прысуджана калектыву супрацоўнікаў Нацыянальнага акадэмічнага Вялікага тэатра оперы і балета Беларусі ў асобе Аксаны Волкавай, Настассі Масквіной, Станіслава Трыфанава, Сяргея Франкоўскага, Ніны Ламановіч, Аляксандра Касцючэнкі за значны творчы дасягненні ў развіцці музычнага мастацтва, прапаганду духоўных каштоўнасцяў і значны асабісты ўклад у пастаноўку опернага спектакля на музыку Дзмітрыя Смольскага «Сівая легенда» паводле твора Уладзіміра Караткевіча.

За значныя дасягненні ў галіне тэатральнага і музычнага мастацтва, стварэнне музыкі да балета «Мефіста», мюзіклаў «Шклянкі вады», «Джулія», «Соф'я Гальшанская», «Байкер» прэміі таксама ўдастоены кампазітар Уладзімір Кандрусевіч.

Названыя работы з'яўляюцца адлюстраваннем найважнейшых і найлепшых дасягненняў нашай краіны ў сферах навукі і тэхнікі, мастацтва і культуры.

Слова — лаўрэатам дзяржпрэміі

Сяргей ГРАБЧЫКАЎ, галоўны навуковы супрацоўнік Дзяржаўнага навукова-вытворчага аб'яднання Навукова-практычнага цэнтру па матэрыялазнаўстве НАН Беларусі, доктар фізіка-матэматычных навук:

— Дзяржаўная прэмія — гэта своеасаблівы вынік велізарнага этапу ў маім жыцці і 40 гадоў працы ў Нацыянальнай акадэміі навук. Відаць, усё гэта было нездарма — плён для краіны ёсць. Высокай адзнакі заслужыла наша сумесная комплексная распрацоўка з ААТ «Інтэграл» і ААТ «Планар» па прамысловай вытворчасці мікраэлектронных вырабаў двойнога і спецыяльнага прызначэння. Яны будуць выкарыстоўвацца ў ракетна-касмічнай, авіяцыйнай, ваеннай, атамнай тэхніцы, а таму павінны адпавядаць вельмі высокім патрабаванням па трываласці пад уздзеяннем самых розных дэстабілізуючых фактараў. «Інтэграл» распрацаваў каля 230 новых вырабаў, якія выкарыстоўваюцца пераважна расійскім ВПК. «Планар» стварыў зборнае абсталяванне, без якога вытворчасць была б немагчымай. Акадэмія навук займалася навуковым забеспячэннем (напрыклад, прапанавала новыя матэрыялы для абароны ад розных відаў выпраменьвання) і аналітыкай — вырабы з праектнымі нормамаі меншымі за мікраметр патрабуюць адпаведных метадаў кантролю, такіх як атамна-сілавая мікраскапія.

* * *

Аляксей ШЧЭРБА, загадчык аддзела транспланталогіі РНПЦ трансплантантаў органаў і тканак 9-й гарадской клінічнай бальніцы:

— Мы распрацавалі тэхналогіі папярэджвання, дыягностыкі і лячэння парушэнняў функцыі печані, звязаных з трансплантацыяй. Варта заўважыць, што перасадка ў гэтым выпадку заўсёды суправаджаецца больш ці менш выражаным часовым пагаршэннем функцыі перасаджанага органа. А звязана гэта з бяскрыўным перыядам, калі на працягу некалькіх гадзін да аперацыі печань знаходзіцца без кровазвароту, ва ўмовах кансервацыі. Нашы тэхналогіі ўключаюць прымяненне асаблівага віду інгаляцыйных анестэтыкаў, спецыяльных лекавых сродкаў, сучасных спосабаў марфалагічнай і малекулярна-генетычнай дыягностыкі. Усе нашы тэхналогіі заслужылі прызнанне на міжнародных форумах, прысвечаных трансплантатцыі печані і ныраку, у тым ліку даследаванне генетычных перадамоў таго, як орган перанясе бяскрыўны перыяд. Тэхналогія лекавай абароны трансплантуемай печані прайшла ўсе этапы міжнароднай рэгістрацыі. У еўрапейскай і амерыканскай цэнтрах была атрымана станоўчая ацэнка і на этапе планавання, і на этапах даследавання і ўкаранення. Акрамя таго, удалося стварыць перадавую па сутнасці і выніках праграму гепатабіліярнай хірургіі. Наогул трансплантатцыя і хірургія печані пазітыўна паўплывалі на развіццё адна адной. Урэшце мы стварылі сучасную сістэму трансплантатцыі печані, гепатабіліярнай хірургіі, што існуе толькі ў высокаразвітых краінах нахталт Германіі і ЗША.

* * *

Уладзімір КАНДРУСЕВІЧ, кампазітар:

— Работы, за якія мяне адзначылі, — гэта ўсё мае жыццё. Я не чакаў гэтай прэміі, але вельмі прыемна, што судзіць па выніках, а не па другасных дасягненнях. Напрыклад, па знакавай для мяне рабоце «Соф'я Гальшанская» — гэта адна з апошніх маіх пастацовак, я вельмі доўга да яе ішоў. Нездзе ў 2006 годзе прыцель прывёз мне памятную манету, якую Нацыянальны банк выпусціў да 600-годдзя ад нараджэння Соф'і Гальшанскай. Ён сказаў мне, маўляў, «паглядзі, можа, нешта зацікавіць». І я стаў працаваць, Алена Турава напісала лібрэта, доўгі час мы падбіралі састаў, знайшлі, у тым ліку, Вольгу Жэлежскую, у выкананні якой польская каралева атрымалася пшчотнай і ласкавай. У мяне даўняе сяброўства з Музычным тэатрам і канкрэтнымі выканаўцамі, напрыклад, з Наталляй Гайдай, для якой я напісаў свой першы мюзікл «Джулія». Потым была «Шклянкі вады», якая, дарэчы, ідзе на сцэне ўжо дваццаць другі сезон. З некаторымі тэатрамі я прайшоў усё сваё творчае жыццё, у Беларусі я, напэўна, працаваў з усімі значнымі рэжысёрамі. Маю блізкія па духу сувязі з тэатрамі ў Расіі: летась, напрыклад, я працаваў там над двума спектаклямі.

* * *

Ніна ЛАМАНОВІЧ, народная артыстка Беларусі, галоўны хормайстар Вялікага тэатра оперы і балета:

— У нашым тэатры заўсёды ставіліся вартыя оперы беларускіх кампазітараў — Яўгена Цікоцкага, Анатоля Багатырова, Яўгена Глебава, бо Вялікі тэатр — нацыянальны, і праца з беларускай класікай з'яўляецца нашым маральным абавязкам. «Сівая легенда», за якую цэлы калектыв атрымаў Дзяржаўную прэмію, — гэта наша гісторыя, наша мова, наша музычная і сцэнічная культура. Аўтарам лібрэта з'яўляецца Уладзімір Караткевіч, кампазітарам стаў Дзмітрый Смольскі, у групу ўвайшлі вядучыя салісты — гонар тэатра, тут шчыльна заняты хор, хормайстры і галоўны мастак Аляксандр Касцючэнка. Гэта опера з'явілася ў Вялікім ужо другі раз, але ў цалкам іншай рэдакцыі. «Сівая легенда» ідзе на беларускай мове, тут вельмі яскравае сцэнічна-музычнае ўвасабленне, яна глядзіцца на адным дыханні. Оперны тэатр у нашай краіне адзін, і «Сівай легендай» мы можам ганарыцца: любая краіна, канешне, ганарылася б пастаноўкай такога ўзроўню.

...ПАДАРОЖЖЫ НА ПЛАТАХ І БАЛОТАХОДАХ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Зараз жа самы час выправіцца на канцэрты птушынага аркестра — на ахоўваемых тэрыторыях вясной ладзяць экскурсіі на глушцовыя такавішчы. Можна пахваліцца, што з мінулага года ў заказніку «Налібоцкі» пачала працаваць і глушцовая ферма, дзе спрабуюць штучна разводзіць рэдкіх птушак.

У той час як некаторыя ахоўваемыя тэрыторыі ўжо актыўна завабляюць турыстаў і зарабілі сабе добрую рэпутацыю, іншым заказнікам яшчэ неабходна папрацаваць на свой імідж. Перспектыўнымі для развіцця экатурызму, па словах Мікалая Свідзінскага, з'яўляюцца 39 аб'ектаў. Справа за тым, каб падабраць добрых спецыялістаў, якія будуць іх «раскручваць». Між іншым, ужо створаны 24 дзяржаўныя прыродаахоўныя ўстановы, якія здзяйсняюць кіраўніцтва 26 заказнікамі рэспубліканскага значэння.

Ляснымі сцежкамі

Самая першая экалагічная сцежка была створана ў заказніку «Спораўскі». Сёння падобныя пазнавальныя маршруты пракладзены на многіх прыродаахоўных аб'ектах. Пракладзеныя экасцежкі могуць праходзіць праз розныя тыпы лесу, балота! Падчас падарожжа па іх людзі знаёмяцца з багатым прыродным і жывёльным светам, затрымліваюцца каля дэманстрацыйных вальераў з дзікімі жывёламі. Як запэўніў прадстаўнік Міністэрства лясной гаспадаркі Сяргей Шастакоў, такі кірунак будзе развівацца і надалей: «Сумесна з Акадэміяй навук па нашых рэгіёнах мы

Фота БЕЛТА

вывучалі гісторыка-культурныя каштоўнасці і на падставе гэтага вырашалі, дзе трэба развіваць экасцежкі».

Дарэчы, сёлета ў Налібоцкім заказніку пачне дзейнічаць унікальная экалагічная сцежка — для людзей з абмежаванымі магчымасцямі. Яе пакрыццё зроблена такім чынам, каб па ім маглі праехаць інвалідная каляска.

Турызм без межаў

Трэба сказаць, што колькасць турыстаў з кожным годам павялічваецца. Толькі летась, у параўнанні з 2015 годам, прырост склаў 130 працэнтаў. Паступова набіраюць папулярнасць трансгранічныя падарожжы. Падобныя

экамаршруты створаны ў Белавежскай пушчы. Турыст, які знаёміцца з запаветнай беларускай прыродай, можа прагуляцца і па польскай частцы пушчы. Для іншаземных гасцей, якія прыбылі ў наш Нацыянальны парк, на працягу трох дзён дзейнічае бязвізавы рэжым. Акрамя таго, сёння ў замежніках ёсць магчымасць наведаць Беларусь без візы праз Нацыянальны аэрапорт. Таксама без віз турысты могуць патрапіць на Гродзеншчыну: у вобласці існуюць спецыялізаваныя прапускныя пункты для такіх падарожнікаў.

Разглядаюцца пытанні аб увядзенні бязвізавага рэжыму для аматараў дзікай прыроды, якія будуць рухацца па міжнародных экамаршрутах «Котра—Чапкляй», «Рычы—Сіленэ», «Браслаўскія азёры — Аўгшдаугава».

У хуткім часе падарожнікі змогуць выправіцца і па новым міжнародным маршруце працягласцю ў 500 кіламетраў. У лютым было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве паміж асабліва ахоўваемымі тэрыторыямі Беларусі і Асацыяцыяй запаведнікаў і нацпаркаў Расіі, і цяпер вядзецца работа па стварэнні трансгранічнага маршруту «Па запаветных мясцінах Паазер'я». У яго будуць уключаны тэрыторыі адразу некалькіх нацыянальных паркаў («Браслаўскія азёры», «Нарачанскі», «Смаленскае Паазер'е», «Себежскі») і Бярэзінскага біясфернага запаведніка.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.
dziadziula@zviazda.by

■ Бяспека

Месцы набажэнстваў правераць сапёры

Як будуць ахоўваць грамадскі парадак у дні рэлігійных свят

На гэты красавік выпала адразу тры вялікія святы: Вербная нядзеля і Вялікдзень, якія сёлета будуць адзначацца 9 і 16 чысла адпаведна як праваслаўнымі, так і католікамі, і праваслаўная Радаўніца — 25 красавіка. У гэтыя дні ў месцах масавага збору людзей супрацоўнікі органаў унутраных спраў традыцыйна ўзмоцняць ахову.

Асаблівую ўвагу плануецца ўдзяліць пытанням асабістай, маёмаснай і дарожнай бяспекі грамадзян. Месцы набажэнстваў і прылеглую да іх тэрыторыю загадзя будуць аглядаць спецыялісты сапёрна-піратэхнічных груп. Калі ўзнікне неабходнасць, будзе арганізавана ачальненне і прапускны рэжым з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў.

Начальнік упраўлення аховы правапарадку галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі МУС Аляксандр ЖЫЛІНСКІ паведаміў, што з-за павелічэння пасажырапатоку ў выхадныя і святочныя дні пад пільнай увагай будуць аб'екты транспарту. Дзяржаўтаінспекцыя ўжо распрацавала маршруты аб'ездаў месцаў правядзення масавых мерапрыемстваў. Для забеспячэння камфорту аўтаўладальнікаў ва ўзаемадзейні з камунальнымі службамі ідзе падрыхтоўка зручных паркоўчаных месцаў.

Міністэрства ўнутраных спраў заклікае грамадзян быць пільнымі: своечасова інфармаваць найбліжэйшыя міліцэйскія нарады аб падазронах асобах альбо пакінутых без нагляду прадметах.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

ПАМЯЦІ КАЛМЫЦКАГА ПАЭТА

У Беразіно плануецца усталяваць мемарыяльную дошку ў знак памяці калмыцкага паэта Міхаіла Ханінава.

Аўтар паэмы пра Хатынь, многіх вершаў, прысвечаных Беларусі, партызані ў гэтых мясцінах. Часта зазіраў на Міншчыну і Магілёўшчыну і ў пасляваенныя гады, калі вярнуўся разам са сваім народам са сталінскай дэпартацыі. І яго, кавалера ордэна

Чырвонага сцяга, не абмінула доля сваіх землякоў. А вярнуўшыся ў Элісту, шмат працаваў. У Мінску пабачылі свет дзве кнігі калмыцкага паэта на беларускай мове. Сярод перакладчыкаў — Аляксей Пысін, Рыгор Барадулін, Аляксей Бачыла...

Ініцыятар усталявання памятнай дошкі, фундатар мемарыяльнага праекта — дачка пісьменніка: вядомы ў Калмыкіі і Расіі літаратуразнаўца, перакладчык, паэт Рыма Ханінава. Яна асабіста шмат робіць дзеля ўшанавання памяці пра бацьку. Мяркуюцца, што мемарыяльная дошка з'явіцца ў Беразіно напярэдадні сёлета Дня беларускага пісьменства.

Сяргей ШЫЧКО.

○ Тым часам

ЧАС ЗНАХОДЖАННЯ ТУРЫСТАЎ ПЛАНУЕЦЦА ПАВЯЛІЧЫЦЬ

З 12 лютага магчымасцю наведаць Беларусь без візы скарысталіся 8 тысяч чалавек. Па словах міністра спорту і турызму Аляксандра ШАМКО, ужо сёння можна гаварыць пра станоўчую дынаміку. Цяпер замежнікі, якія прыбываюць цераз Нацыянальны аэрапорт, могуць знаходзіцца без віз у нашай краіне на працягу 5 сутак. «Сёння бачна, што тэрмін знаходжання турыстаў трэба павялічваць, — заўважыў міністр. — Відавочна, што мы павінны зрабіць гэту сістэму больш гнуткай і не прывязвацца да 5 дзён». Карэкціроўкі плануецца ўвесці да канца гэтага года. Безумоўна, трэба ўлічваць тое, што турысты наведваюць Беларусь з рознымі мэтамі. Так, фестывалі затрымаюць гасцей у Беларусі на больш працяглы час. Людзям, што папраўляюць здароўе ў беларускіх санаторыях, можа не хапіць і двух тыдняў. Лішнія дні могуць спатрэбіцца нават і тым, хто прыехаў на бізнес-форумы, каб пасля дзелавых сустрэч паспець пазнаёміцца і з самой краінай, яе цудоўнымі мясцінамі.

■ Будзь у курсе

КАБ НЕ ТРАПІЦЬ У БЯДУ — ПАЗВАНІ

Акрамя кароткага нумара 113, прызначанага для бясплатных званкоў са стаячарных тэлефонаў, будзе дзейнічаць нумар для абанентаў мабільнай сувязі 7113. Паслуга аплачваецца па тарыфах мабільных аператараў.

— Мы стараемся выкарыстоўваць усе тэхналогіі, каб дапамагчы беларусам хутка атрымаць неабходныя звесткі, звязаныя са знаходжаннем за мяжой, — кажа кіраўнік праграмы «Ла Страда Беларусь» Алена НЕСЦЯРУК. — Вельмі важна, каб яшчэ да ад'езду чалавек мог даведацца аб правілах легальнага працаўладкавання ў пэўнай краіне, аб тым, што павінна быць прапісана

ў кантракце і як у цэлым зрабіць бяспечным свой выезд за мяжу.

Зв'язка са спецыялістамі інфалініі можна таксама з дапамогай анлайн-кансультавання на сайце www.lastrada.by. Гэты фармат быў уведзены ў сакавіку мінулага года і стаў вельмі папулярным: 50 працэнтаў зваротаў у праграму «Ла Страда» па-ступілі менавіта праз анлайн-сэрвіс.

У цэлым з пачатку года на інфалініі зафіксавана больш за 1,3 тысячы запытаў. Прыярытэтнай тэмай у абанентаў, як і ў папярэднія гады, застаецца працаўладкаванне за мяжой — 38,6 працэнта зваротаў. Асаблівасцямі пашпарта-візавага рэжыму цікавяцца 13,9 працэнта патэнцыйных міг-

Уводзіцца дадатковы нумар для інфалініі па бяспечным выездзе за мяжу

рантаў, сямейна-шлюбнымі адносінамі з замежнымі грамадзянамі — 7,8. Пытаннем іміграцыі прысвечана 5,5 працэнта кансультацый, навучання — 4,3.

Адзін з асноўных кірункаў праграмы — аказанне дапамогі грамадзянам, якія трапілі ў бяду ў чужой краіне. Летась 2,1 працэнта запытаў былі звязаны менавіта з крызіснымі сітуацыямі.

Што датычыцца геаграфіі, то ў зваротах часцей за ўсё фігуруюць такія краіны, як Польшча (17,4 працэнта), Расія (14,7), Германія (9,3), Італія (6,8), Ізраіль (4,2).

Наталія ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

■ Здарэнне

40 тон металалому за адны суткі

выключылі з незаконнага абароту гомельскія міліцыянеры ў выніку двух буйных затрыманняў

На аўтадарозе «РФ — Гомель» — Кобрын» ноччу з 2 на 3 красавіка інспектары дарожна-паставой службы разам з калегамі з Добраўскага РАУС спынілі аўтама-

шыну «МАН», напоўненую ломам чорнага металу. У 35-гадовага кіроўцы дакументаў на груз не было, але ён растлумачыў, што ўсё прызначалася для продажу на тэрыторыі Расіі. Як раскажаў афіцыйны прадстаўнік УУС Гомельскага аблвыканкама Віталь ПРЫСТРОМАЎ, кантрабанда вагой 20 тон дастаўлена ў Добраўскі РАУС, дзе ў адносінах да ўладальніка вядзецца адміністрацыйны працэс.

Яшчэ 20 тон чорнага металу супрацоўнікі спецадраздзялення Дзяржаўтаінспекцыі «Маланка» і АМАП УУС затрымалі тым жа днём недалёка ад вёскі Стаўбун Веткаўскага раёна. 25-гадовы кіроўца грузавіка «МАЗ», жыхар вёскі Пакалюбічы, сказаў, што аўтамашына належыць аднавяскоўцу. Той, у сваю чаргу, растлумачыў, што збіраў метал каля сваёй вёскі і папрасіў знаёмага даставіць тавар у нарыхтоўчы пункт на расійскай тэрыторыі. Суправаджальныя дакументы ўладальнік тавару прад'явіць таксама не змог. Як і ў першым выпадку, аўтамабіль і груз затрыманы, праводзіцца неабходная правёрка.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. iost@zviazda.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Рэйтынг Трампа зменшыўся да абсалютнага мінімуму

Як паказала апытанне даследчай службы ўніверсітэта Ку-ініпэк, толькі 35% рэспандэнтаў станюча ацэньваюць працу Трампа на найвышэйшай дзяржаўнай пасадзе, у той час як 57% адзваліся пра яе ў негатыўным ключы. Рэйтынг цяперашняга гаспадара Белага дома ніжэй за найменшы ўзровень адабрэння работы Абамаў ў 2013 годзе, які склаў 38%.

Меляншон выступіў за выхад Францыі з ЕС

Кандыдат у прэзідэнты Францыі ад руху «Няскораная Францыя» Жан-Люк Меляншон лічыць, што будучыня краіны знаходзіцца па-за рамкамі Еўрапейскага саюза. Пра гэта ён заявіў на тэледебатах усіх 11 кандыдатаў на найвышэйшы палітычны пост. «Недапушчальна, каб з Бруселя нам надкытоўвалася, якія сацыяльныя і эканамічныя пераўтварэнні варта праводзіць у краіне», — сказаў прадстаўнік левых сіл.

Войскі Паўднёвай Карэі знаходзяцца ў поўнай боегатоўнасці

Гэта зроблена дзеля таго, каб даць адпор КНДР у сувязі з апошнімі ракетнымі выпрабаваннямі Пхеньяна, гаворыцца ў распаўсюджанай заяве аб'яднанага камітэта начальнікаў штабоў Узброеных сіл Рэспублікі Карэя. Як вядома, новае ракетнае выпрабаванне КНДР было праведзена ў раёне населенага пункта Сінпхо. Ракета праляцела каля 60 кіламетраў у бок Японскага мора і дасягнула максімальнай вышыні палёту ў 189 км.

Уведзены ў абарачэнне новы банкнот наміналам 50 еўра

Еўрапейскі цэнтрабанк афіцыйна ўвёў у абарачэнне новы банкнот наміналам 50 еўра з серыі «Еўропа», які абаронены ад падрабак вадзяным знакам. З 2013 года ўведзены ў абарот абноўлены купюры меншага наміналу. Банкноты наміналам 100 і 200 еўра з серыі «Еўропа» будуць выпушчаны праз два гады. А налета ЕЦБ спыняе выпуск банкнотаў наміналам 500 еўра.

■ Парламенцкі дзённік

МІСІЯ:
ПАСАДЗІЦЬ ДРЭВА

Вялікая колькасць дэпутатаў прыняла ўдзел у акцыі «Тыдзень лесу — 2017»

У рамках добраахвотнай акцыі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў адправіліся пад вёску Пекалін Смалевіцкага раёна. У мінулым годзе стыхія сур'ёзна пашкодзіла мясцовыя лясныя ўгоддзі.

— Лясгасы наступствы ўжо ліквідавалі, драўніна цалкам вывезена. Цяпер асноўная работа — пасадка лесу, — падкрэсліў **намеснік міністра лясной гаспадаркі Беларусі Аляксандр КОРБУТ**. — Міністэрства лясной гаспадаркі запрашае ўсіх ахвотных на пасадку лесу: 15 тысяч гектараў, якія былі ў мінулым годзе пашкоджаныя, павінны быць адноўленыя.

ФОТА БЕЛТА

Старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Таццяна КАНАНЧУК і намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Бяляслаў ПІРШТУК прынялі ўдзел у акцыі.

Па словах намесніка міністра, мінулай восенню былі адноўлены больш як 5 тысяч гектараў, а плануецца яшчэ 6 тысяч. Сіламі дэпутатаў за адзін дзень дрэўцамі засадзілі 10 гектараў.

Неабходнасць правядзення акцыі «Тыдзень лесу — 2017» падкрэсліў **намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Бяляслаў ПІРШТУК**. «Мы ведаем, што больш за 40% нашай тэрыторыі займае лес. На жаль, летась стыхія прынесла нам шмат страт, — дадаў парламентарый. — Лес — гэта не толькі сыравінны матэрыял для эканомікі, але і экалагічны прадукт, які разам з нашымі балотамі з'яўляецца «лёгкамі» Еўропы. Таму для нас, безумоўна, вельмі важна аднавіць гэты баланс».

— У гэтым годзе ў нас, напэўна, самая шматлікая акцыя за ўсе гады ўдзелу дэпутатаў. Усяго тут каля 90 парламентарыяў, — адзначыла **старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па пытаннях экалогіі, прыродакарыстання і чарнобыльскай катастрофы Таццяна КАНАНЧУК**. — Акцыя накіравана на прапаганду руплівых адносін грамадскасці да нашых лясоў. Лясы — гэта наша нацыянальнае багацце.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ. lukashevich@zviazda.by

■ Дэпутацкія развагі

УРОК ДЫЯЛОГУ

Мы ўсе як грамадзяне краіны з'яўляемся падаткапалцельшчыкамі і мусім сплываць падаткі, калі маем прыбытак. Так робіцца ва ўсім свеце. Разам з тым ёсць пэўная група людзей, якія не хочаць выплочваць падаткі, нягледзячы на тое, што яны маюць даходы, часта немалыя, працуючы без афіцыйнага афармлення, або найпрост утойваючы сапраўдны памер прыбыткаў. Менавіта на іх найперш і павінна было быць накіравана дзеянне Дэкрэта №3, выкананне якога стала адным з самых вострых пытанняў апошніх месяцаў.

Разам з тым нямала людзей як у вялікіх гарадах, так і ў сельскіх населеных пунктах не маюць магчымасці ўладкавацца на работу па спецыяльнасці з большым адэкватным заробкам, спрабуюць шукаць працу самастойна ці перабіваюцца нейкімі падпрацоўкамі. На біржы яны ў свой час не рэгістраваліся, бо не бачылі сэнсу, а сітуацыя на раённым узроўні дапаўняецца яшчэ і транспартнымі праблемамі — складанасцю (фінансавай у тым ліку) дабірацца да раённага цэнтру, каб рэгулярна адзначацца ці выконваць грамадскія работы.

Трэба назваць і традыцыйную для ўсіх грамадстваў катэгорыю так званых «хатніх гаспадынь». Паводле Дэкрэта яны павінны рабіць вызначаныя выплаты. Але ж мы забываемся на тое, што гэтыя жанчыны не карыстаюцца такім правам, як аплата бальнічнага, як правіла, дзеці ў такіх сем'ях хварэюць менш, а значыць, і тут ёсць эканомія бюджэтных сродкаў.

Неабходна асобна выдзеліць яшчэ адну значную групу жыхароў, якія падпадаюць пад дзеянне Дэкрэта. Гэта тыя, хто працуе зрэдку ці не працуе зусім, бо мае алкагольную (ці наркатычную) залежнасць.

Адносіны і падыходы да кожнай з гэтых (не ўсіх, а толькі асноўных) груп не могуць быць аднолькавыя.

Так, у першым выпадку выяўляць людзей, якія не жадаюць аплачваць падаткі з сваіх даходаў, але карыстаюцца рознымі правамі, набываюць даволі дарагія рэчы, будуюць шыкоўныя дамы — най-

першая задача падатковай інспекцыі. І так робіцца ва ўсім свеце.

Што датычыцца іншых груп, то да іх павінна быць і іншае стаўленне. Як на маю думку, дэкларуючы сацыяльную скіраванасць дзяржавы, варта даць магчымасць тым, хто жадае, займацца хатняй гаспадаркай да дасягнення дзесяцімі ўзросту 14 гадоў. Гэта норма ў свой час была ўведзена, бо менавіта да 14 гадоў маці давалі бальнічны па доглядзе за дзіцем.

Для тых, хто спрабуе, але не можа самастойна знайсці працу, трэба прадугледзець механізм самазанятасці, як гэта дзейнічае ў выпадку з рамеснікамі і фатографамі, што выплачваюць вызначаны фіксаваны падатак на права займацца дзейнасцю і аказваць адпаведныя паслугі. Ва ўмовах сучаснай эканамічнай сітуацыі і ў сілу асабістых абставін не кожны чалавек можа зарэгістраваць ІП, прафесійна весці бухгалтэрыю і іншую дакументацыю, але можа аказваць паслугі рознага характару: рамантаваць аўто, працаваць цырульнікам дома, дапамагаць у апрацоўцы зямельных надзеляў і г. д. Такіх людзей трэба заахоўваць урэгуляваць адносіны з дзяржавай прымальным даступным спосабам.

Датычна групы людзей, якія маюць алкагольную залежнасць. Гэта адно з самых балючых пытанняў як асабістага, так і агульнадзяржаўнага маштабу. Некалькі гадоў таму мой папярэднік у Палаце прадстаўнікоў Мікалай Іванчанка правёў у нашай выбарчай акрузе значную работу, звязаную з праблемай алкагалізацыі насельніцтва. Адбылося пасяджэнне круглага стала, вынікі былі агучаны ў Палаце прадстаўнікоў, сфармуляваны досыць радыкальныя прапановы ўраду краіны. На жаль, не дайшла справа да парламенцкіх слуханняў па гэтай тэме.

Сёння, у адпаведнасці з Дэкрэтам №3, шматлікая колькасць алкагольназалежных людзей знаходзіцца ў спісе непатакпалцельшчыкаў, верагоднасць іх паспяховага працаўладкавання і сацыялізацыі мізэрная. Мала таго, значная сума расходаў выпадае на абслугоўванне іх у медыцынскіх установах, дзяцей і такіх сем'яў забіраюць у прытулкі, што зноў жа цягне за сабой расходы з бюджэту, на глебе сацыяльнай неўладкаванасці адбываюцца крымінальныя здарэнні і г. д. Таму, на маю думку, з улікам дзейнасці Дэкрэта №3 трэба вярнуцца да згаданых вышэй дакументаў, якія былі напрацава-

ны ў плане дэалкагалізацыі насельніцтва нашай краіны. Фактычна, мы мусім прыняць агульнадзяржаўную праграму, каб спыніць працэс поўнага разбурэння вясковага побыту і ўцягванне моладзі ў багню алкагалізму. (Акцэнтую менавіта на вяскоўцах, бо ў апошнія гады пашыраецца тэндэнцыя да перасялення адзінокіх алкагольназалежных людзей з гарадоў менавіта ў вёскі, але праграма павінна распаўсюджвацца на гэту мэтавую групу па ўсёй краіне.) А пасля распрацоўкі аправаваць яе варта ў нейкім асобным раёне з мэтай удасканалення.

Безумоўна, я не пералічыла ўсе магчымыя варыянты жыццёвых сітуацый, якія трэба прадугледзець у адпаведным заканадаўчым акце, маючы сёння досвед яго прымянення.

Што яшчэ хачу адзначыць з непасрэднага ўдзелу ў дзейнасці камісіі па вырашэнні пытанняў, звязаных з выкананнем Дэкрэта №3, гэта значную работу па ўдасканаленні базы звестак па грамадзянах, удакладненні іх месцазнаходжання і фактычнай ацэнцы іх маёмаснага становішча, якую праводзяць дэпутаты мясцовых Саветаў сумесна з прадстаўнікамі выканаўчай улады. Другое, што варта прызнаць як станоўчы факт: члены камісіі (не ўсе, але большасць) становяцца на бок грамадзян і вызвалюць ад выплаты збору, калі ёсць заява і любая нагода аб прызнанні цяжкіх жыццёвых абставін. Тым самым менавіта на мясцовым узроўні можа адбыцца аднаўленне даверу да ўлады, калі ёсць разуменне сітуацыі, падтрымка людзей, дапамога ў іх сацыялізацыі і працаўладкаванні. Калі ж падчас гэтай справы будуць адбывацца несправядлівыя рэчы, накіраваныя пратэктывізму ці неабгрунтаванага ўціску, то гэта толькі паглыбіць тую расколіну, якая сёння назіраецца ў нашым грамадстве. У цэлым гэта сацыяльная ўзрушанасць, якая даўно выпявала і час ад часу прасябе нагадвала, падштурхоўвае да асэнсавання таго, што трэба мяняць унутраную палітыку з мэтай забеспячэння элементарных правоў людзей, у тым ліку права на свабоду слова. Гэта тэма для далейшых разваг і абмеркаванняў на ўсіх узроўнях: ад мясцовага да агульнадзяржаўнага.

Алена АНІСІМ,
дэпутат Палаты прадстаўнікоў
Нацыянальнага сходу
Рэспублікі Беларусь
па Стаўцоўскай
выбарчай акрузе №70

■ Меркаванне

ЯК АДРЭАГУЕ ЗАХАД?

Можна казаць, што сустрэча ў мінулы панядзелак двух Прэзідэнтаў — Беларусі і Расіі — дазволіла вырашыць усе праблемы ў двухбаковых адносінах. Дасягнуты дамоўленасці па цэнах на газ і змяненні газавай формулы, неўзабаве будуць адноўлены пастаўкі нафты ў ранейшым аб'ёме для нафтаперапрацоўчай галіны Беларусі. Ёсць сур'ёзны шанец на тое, што ў 2018—2019 гадах газавая праблема не будзе больш бударажыць адносіны дзвюх краін, паколькі цана стане нашата больш разумнай для беларускіх спажыўцоў.

Сітуацыя нагадвае тую, што была ў 2010 годзе. На працягу некалькіх гадоў перад гэтым нарастаў клубок супярэчнасцяў. Глыбока трывожылі цукровыя і малочныя войны, а пачатак 2010 года адзначыўся для Беларусі такімі высокімі цэнамі на нафту, што яны не дазволілі купіць чвэрць звыклага аб'ёму расійскай нафты з-за адсутнасці рэнтабельнасці ў яе перапрацоўцы. Але затым, па ініцы-

ятыве расійскага боку, 9—10 снежня адбыліся перагаворы ў Маскве, па выніках якіх два Прэзідэнты вырашылі ўсе спрэчныя пытанні.

У той раз рэзкае паліпшэнне адносін з Расіяй азначала для Беларусі рэзкае пагаршэнне адносін з Захадам, які быў вельмі расчараваны ўмацаваннем беларуска-расійскіх адносін. Падзеі 19 снежня былі выкарыстаны для дэманізацыі беларускага кіраўніцтва, увядзення санкцый і жорсткіх заяў у адрас Беларусі па ўсіх франтах. Як будуць развівацца падзеі гэтым разам?

Імавернасць чарговага жорсткага сцэнарыя ў адносінах з Захадам не выключана. Занадта ўжо вялікі напал жарсцяў у дачыненні да Расіі з-за ўкраінскага крызісу і паспяховага ролі Расіі ў сірыйскім урэгуляванні, якая парушае планы асобных заходніх краін па адхіленні Асада ад улады. Расію на Захадзе многія ўспрымаюць у якасці заклатага ворага, і гэта стаўленне можа быць распаўсюджана на тыя краіны, якія дэманструюць з ёй цёплыя адносіны.

У той жа час не ўсё так безнадзейна, як было ў 2010 годзе. Ёсць новыя фактары, якія могуць не дапусціць адкату адносін Беларусі з заходнімі краінамі па сцэнарыі 2010 года.

Першы з іх — дзіўныя адносіны ЗША з ЕС. Калі ў 2010 годзе заходні свет быў згуртаваны, а многія еўрапейскія лідары душы не чулі ў Бараку Абаме, які адказваў ім узаемнасцю, то ў 2017 годзе ўсё інакш. Прыход да ўлады Дональда Трампа ў ЗША зблытаў усе звыклыя фарматы адносін амерыканцаў з ЕС. Мноства заяў Трампа як у перыяд выбарчай кампаніі, так і ў першыя месяцы прэзідэнцтва дастаткова непрыемныя як для ЕС, так і для перспектывы цеснага супрацоўніцтва ЗША з ЕС у найбліжэйшыя гады. Чаго варта хоць бы апошняя сварка з прычыны захапленняў Трампа ў дачыненні да брэксіту, выражаных у заяве прэс-сакратара Белага дома ЗША Шона Спайсера, які падкрэсліў, што Трамп «у свой час узначаліў заклік да правядзення брэксіту і цалкам паважае волю брытанска-

га народа». У адказ на падобныя заявы старшыня Еўракамісіі Жан-Клод Юнкер заявіў: «Новы прэзідэнт ЗША радаваўся такой падзеі, як брэксіт, і пераконвае іншыя краіны пайсці па тым жа шляху. Што ж, калі ён працягне ў тым жа духу, я сам буду прасоўваць незалежнасць, напрыклад, штата Агая або Тэхас». Дзіўныя адносіны ЗША з ЕС азначаюць для Беларусі значна меншую магчымасць скаардынаванасці ў жаданні пакараць Мінск за цёплыя адносіны з Масквой.

Другім фактарам з'яўляецца зацягнуты працэс урэгулявання ўкраінскага крызісу. Ваенныя дзеянні ў Данбасе то ўспыхваюць зноў, то заціхаюць, але ўкраінскі фактар ніхто не гатовы скідаць з рахункаў. Таму фактар Беларусі застаецца важным для спроб урэгуляваць украінскую сітуацыю адразу па двух параметрах. Першы з іх — неабходнасць праводзіць пастаянныя перагаворы ў Мінску, якія ўжо даказалі сваю выніковасць у мінулыя гады. Пошук новых фармаўтаў можа абярнуцца павелічэннем наяўных праблем,

у чым многія на Захадзе не зацікаўлены. Другім параметрам з'яўляецца статус беларускай тэрыторыі, якая мяжуе з Украінай. Цяпер яна з'яўляецца нейтральнай пляцоўкай, адкуль няма ніякіх пагроз для суверэнітэту Украіны. У інтарсах Захаду захаванне такой сітуацыі, а гэта азначае, што нельга занадта ўскладняць адносіны з Мінскам.

Трэці фактар просты — у снежні 2010 года Захад згуляў у гульні па рэзкім пагаршэнні адносін з Беларуссю. На некалькі гадоў пагоршыўшы адносіны з Мінскам, ніякіх пераваг для сябе ў выніку ён не атрымаў. Ці ёсць сэнс гуляць у гульні, у якіх твае намаганні не апраўдваюцца?

Гэтыя фактары даюць надзею на тое, што ў новай сітуацыі паліпшэння расійска-беларускіх адносін расчараваны Захад абмяжувецца славеснай рыторыкай і не стане рабіць тыя рэзкія крокі, якія здзейсніў у снежні 2010 — студзені 2011 года.

Сяргей КІЗІМА,
доктар палітычных навук

Імёны

Юрась ПАНКЕВІЧ:

«Асвоіць дуду можа амаль кожны»

Праз некалькі дзён Мінск стане сапраўднай сталіцай дударства: тут пройдзе вялікі «Дударскі фэст». У яго рамках адбудзецца канцэрт гуртоў, якія ў сваёй музыцы выкарыстоўваюць інструменты розных народаў, а даследчыкі і майстры падчас навуковай канферэнцыі прадставяць свае найноўшыя знаходкі і адкрыцці. Сёння дуда, яе гучанне, канструкцыя, — не дзіва для беларусаў. Усё больш і больш музыкаў асвойваюць інструмент, усё больш зразумелымі становяцца ўрокі грання на ім, а навуковыя пошукі фалькларыстаў, культуролагаў — глыбейшымі. Пра пераемнасць традыцый, змену пакаленняў музыкаў і сакрэты навучання сёння мы гутарым з майстрам, дударом, лідарам гурта Рава Юрасём ПАНКЕВІЧАМ, які стаяў каля вытокаў сучаснага дударства.

— Цяпер фэст ладзіцца не штогод, як было раней, а толькі раз на два гады. Да таго ж Дударскі клуб не праводзіў традыцыйных танцавальных вечарын у гэтым сезоне. Як табе падаецца, публіка засумавала па такіх імпрэзах?

— Думаю, што не. Гурт Рава і многія іншыя каманды досыць часта выступаюць у Мінску і іншых гарадах. Ды і танцавальныя вечарыны, дзе любіць бавіць час моладзь, таксама праходзяць незалежна ад дзейнасці Дударскага клуба. Больш таго, Мінск перастаў быць сталіцай руху. Вельмі актыўна далучыліся да справы нашы сябры з Маладзечна, дзе танцы пад дуду таксама сталі рэгулярнымі.

(Заканчэнне на 8-й стар. «ЧЗ».)

Правілы гульні

Вучыўся на бюджэце? Вяртай даўгі!

ШТО ВЫПУСКНІКАМ ТРЭБА ВЕДАЦЬ ПРА РАЗМЕРКАВАННЕ

Вясна для выпускнікоў устаноў прафесійнай адукацыі — напружаны і трывожны час, бо менавіта цяпер вырашаецца іх далейшы лёс. Сёлета па шэрагу кірункаў падрыхтоўкі адбудзецца падвоены выпуск спецыялістаў, якія навучаліся па чатырох- і пяцігадовай праграме вышэйшай школы. Сітуацыя на рынку працы складваецца даволі напружаная. Знайсці работу без прафесійнага досведу наваспечаным маладым спецыялістам не так ужо і проста. Але гэта не перашкаджае выпускнікам марыць быць размеркаванымі ў любы населены пункт, дзе ёсць метро, пажадана ў навукова-практычны цэнтр, прычым адразу «вузкімі» спецыялістамі. Перспектыва адправіцца ў глыбінку мала каго прываблівае... Як ставіцца да будучага размеркавання — як да сацыяльнай перавагі або як да малапрыемнага абавязку — няхай кожны вырашае для сябе сам. А мы дапаможам будучым выпускнікам знайсці адказы на пытанні, якія будуць для іх актуальныя ў найбліжэйшыя месяцы.

Каго размяркуюць абавязкова?

Усіх, хто правучыўся на дзённай бюджэтнай форме не менш за палову ад агульнага тэрміну навучання. Гэта значыць, што студэнт ВНУ, які навучаўся за кошт бюджэтных сродкаў і быў адлічаны, напрыклад, на трэцім курсе, а затым аднавіўся і давучаўся ўжо за кошт уласных сродкаў, таксама можа быць размеркаваны. Пры гэтым тэрмін працы па размеркаванні не змяняецца прапарцыянальна часу навучання за кошт уласных сродкаў: выпускнік будзе абавязаны адпрацаваць па размеркаванні два гады, як і яго аднакурснікі «бюджэтнікі». А вось пры разліку сумы, якую выпускнік абавязаны будзе вярнуць дзяржаве ў якасці кампенсацыі за сваё нежаданне працаваць па размеркаванні, час яго платнага навучання ўключацца не будзе.

Калі студэнт больш за палову тэрміну вучыўся за кошт бюджэтных сродкаў, а затым перавёўся на платнае завочнае аддзяленне, то ён таксама трапляе пад размеркаванне. За выключэннем выпадку, калі ўжо працуе па сваёй спецыяльнасці.

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Мары — збываюцца!

«МАРКЕР» ДЛЯ ЛЕЙКАЦЫТАЎ,

ці Навошта
фізіку паяльнік

Малодшы навуковы супрацоўнік лабараторыі фізікі газавага разраду Інстытута фізікі імя Б.І. Сцяпанавы НАН Беларусі Аляксандра КАЗАК за распрацоўку плазменнай устаноўкі для стэрылізацыі медыцынскага інструмента і лячэння некаторых хвароб сёлета атрымала стыпендыю Прэзідэнта краіны. Пра сваю любоў да фізікі і тое, як у даследаваннях дапамагае... сабака, яна расказала «Чырвоныя. Чырвоная змена».

Любоў да канструктараў характэрна не толькі для хлопцаў.

Плазмай па мікраарганізмах

— Асноўная сфера прымянення майёй распрацоўкі — барацьба з рознага кшталту мікраарганізмамі, — тлумачыць дзяўчына. — На аб'ект уздзеянні чаюць газавымі кампанентамі, якія ўзнікаюць у паветры падчас разраду: мона- і дыяксід азоту, азоцістая кіслата і азон. Думаю, многія чулі пра так званыя NO-тэрапію і азанаваанне, гэта нешта падобнае.

Стэрылізацыя інструментаў і паверхняў, прадуктаў харчавання і ўпакоўка для іх, зажыўленне хранічных і гнойных ран — з усімі гэтымі праблемамі паспяхова спраўляецца распрацоўка маладога вучонага. Акрамя таго, плазма дапамагае хутчэй залечваць невялікія свежыя раны і драпіны — монааксід азоту з'яўляецца своеасаблівым «маркерам» для лейкацытаў, які «падказвае» мес-

ца пашкоджання. Аляксандра не хавае, што выпрабавала ўстаноўку на сабе, і сцвярджае, што пасля апрацоўкі плазменным струменем зажыўленне праходзіць у разы хутчэй. Яшчэ адзін паддоследны — сабака дзяўчыны, які хварэе на хранічны атыт. Пасля некалькіх працэдур сімптомы зніклі.

Калі большасць плазменных устаноўкаў сілкуецца ад крыніц магутнасцю ў дзясяткі кілавольт, то распрацоўка Аляксандры патрабуе не больш за адзін кВ. Акрамя гэтага, многія аналагі патрабуюць імпульснага току — разрад зноў і зноў праскочвае паміж электродамі, з-за чаго метал, фактычна, «выпарваецца». У праекце дзяўчыны выкарыстоўваецца пастаянны ток — разрад адбываецца адзін раз, а потым толькі падтрымліваецца, што дапамагае захавець электроды і пазбегнуць металізацыі тканак.

(Заканчэнне на 4-й стар. «ЧЗ».)

Вучыўся на бюджэце? Вяртай даўгі!

Куды можна размеркавацца?

Да любой юрыдычнай асобы, не мае значэння, прыватная гэта арганізацыя ці дзяржаўная. Але, паводле Палажэння аб размеркаванні, пераважнае права на завальненне сваёй патрэбы ў спецыялістах мае базавая арганізацыя. Гэта структура, якая заключае дагавор з установай адукацыі аб узаемадзейні і, адпаведна, бярэ на сябе абавязальствы па забеспячэнні студэнтаў рабочымі месцамі для практыкі і працаўладкавання маладых спецыялістаў. Згодна з дагаворам, базавая арганізацыя можа аказаць дапамогу і ў арганізацыі вучэбнага працэсу — напрыклад, у стварэнні на прадпрыемстве кафедраў. «Базавая арганізацыя» — паняцце дастаткова шырокае: гэта могуць быць і акцыянерныя таварыствы, і рэзідэнты Парка высокіх тэхналогій, і бюджэтныя арганізацыі.

Пасля задавальнення патрэб у спецыялістах непасрэдных заказчыкаў кадраў можа весціся размеркаванне выпускнікоў у адпаведнасці з атрыманай спецыяльнасцю і прысвоенай кваліфікацыяй у іншыя арганізацыі — на падставе іх пісьмовых заявак.

Пісьмовыя заяўкі арганізацый — заказчыкаў кадраў і іншых арганізацый будучы задавальняцца ў наступных выпадках:

— калі выпускнікі ўключаны ў банк звестак адоранай моладзі і банк звестак таленавітай моладзі;

— калі заплыты паступілі з арганізацый, дзе выпускнікі праходзілі вытворчую і перадыпломную практыку;

— калі адсутнічаюць месцы працы, якія адпавядаюць пададзеным ва ўстанову адукацыі заказчыкамі кадраў заяўкам на падрыхтоўку спецыялістаў.

Апратэставаць вынікі размеркавання немагчыма. Але застаецца яшчэ перамеркаванне.

Прасцей кажучы, персанальныя заяўкі будучы задавальняцца або ў выпадку адсутнасці заявак ад непасрэдных заказчыкаў кадраў, або ў выпадку наяўнасці такога важнага аргумента, як праходжанне выпускніком практыкі на пэўным прадпрыемстве ці ў арганізацыі. Аднак гарантыі, што персанальная заяўка будзе задаволена, усё ж няма.

Да таго ж у персанальнай заяўцы павінна быць дакладна прапісана, на якую пасаду вас бяруць, і калі прапанаваная вам пасада не адпавядае профілю вашай спецыяльнасці, то такую заяўку могуць смела праігнараваць. Трэба разумець, што размеркаванне — гэта працаўладкаванне па спецыяльнасці.

Якім чынам вызначаецца чарговасць размеркавання?

Рашэнне аб размеркаванні выпускніка прымаецца з улікам:

— вынікаў яго паспяховасці; удзелу ў навукова-даследчай дзейнасці, грамадскай рабоце;

— месца праходжання вытворчай і перадыпломнай практыкі;

— стану здароўя, сямейнага становішча і месца жыхарства сям'і;

— рэкамендацыі ўстановы адукацыі аб найбольш мэтазгодным накіраванні выпускніка на працу і яго асабістых пажаданняў.

Ці можна адмовіцца ад размеркавання па прычыне невідзялення наймальнікам жылля?

Умова аб выдзяленні маладым спецыялістам жылга памяшкання наймальнікам можа быць агаворана ў накіраванні на працу і працоўным дагаворы (кантракце). Аднак забеспячэнне маладога спецыяліста жыллём — гэта права, а не абавязак наймальніка. Адзіная гарантыя ў гэтай сферы, замацаваная на дзяржаўным узроўні, — права маладога спецыяліста, які прыбыў па месцы размеркавання, стаць на ўлік асоб, што маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, без дадатковых патрабаванняў па неабходным тэрміне пражывання ў адпаведным населеным пункце. У тым ліку ў Мінску і Мінскім раёне.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Фота Сяргея Нікалаева

Чым адрозніваецца размеркаванне ад мэтавага накіравання?

Па-першае, мэтавае накіраванне гарантуе бясплатнае навучанне і пастаянную стыпендыю, але «адмазацца» ад адпрацоўкі ці памяншаць месца працы амаль нерэальна. Выпускнік мусіць адпрацаваць на прадпрыемстве, з якім ён і яго ВНУ заключылі дагавор. Напрыклад, перад паступленнем у педуниверсітэт малады чалавек падпісвае з аддзелам адукацыі дагавор і абавязуецца пасля заканчэння вучобы вярнуцца працаваць у родныя мясціны. І нават калі за час навучання зменіцца яго сямейнае становішча і жыццёвыя планы, пасля атрымання дыплама ён усё роўна будзе абавязаны туды вярнуцца.

Па-другое, калі працаваць па размеркаванні пасля ВНУ прыйдзецца два гады, то па мэтавым накіраванні — аж пяць гадоў.

Як атрымаць свабодны дыплом?

Установа адукацыі павінна выдаць свабодны дыплом, калі не можа забяспечыць выпускнікоў месцамі для размеркавання згодна з кантрактам. Калі заявак менш, чым выпускнікоў, то выпускніку могуць прапанаваць працаўладкаванне не зусім па яго спецыяльнасці. Апошнім часам размеркавацца не зусім па сваёй спецыяльнасці працей, чым затым перамеркавацца. І гэта таксама трэба мець на ўвазе. Таму, калі камісія не можа забяспечыць выпускніку працу па спецыяльнасці, патрабуйце даведку аб свабодным працаўладкаванні.

Апошнім часам жаданне быць накіраваным на першае працоўнае месца ўсё часцей выказваюць і студэнты-«платнікі». У выпускніка, які навучаўся за ўласныя сродкі, ёсць магчымасць адмовіцца ад накіравання, але толькі да таго моманту, пакуль ён не падпіша з наймальнікам кантракт. Выпускнік можа паехаць на месца размеркавання, аглядзецца, ацаніць узровень заробатнай платы, умовы працы, наяўнасць сацыяльных гарантый, арганізацыю, наміраванне працы і для сябе прыняць рашэнне наконт свайго далейшага працаўладкавання. Калі ён наогул адмаўляецца ад гэтага месца працы, то вяртаецца ў сваю навучную ўстанову і здае выданае накіраванне. Узамен атрымае даведку аб свабодным працаўладкаванні. У адрозненне ад выпускніка-«бюджэтніка», да яго не могуць прымяняцца ніякія карныя санкцыі. Магчыма, тым, хто канчаткова не вызначыўся з далейшымі жыццёвымі планами, ёсць сэнс пайсці на кампраміс — напрыклад, заключыць кантракт тэрмінам не на два гады, а на год. Адным словам, трэба ўзважыць усё «за» і «супраць», бо кантракт ёсць кантракт.

Ці можна пайсці вучыцца далей?

Лепш за ўсё не рабіць перапынкаў паміж навучаннем і паступаць, напрыклад, ва ўстанову вышэйшай адукацыі — у год заканчэння сярэдняй спецыяльнай навучальнай установы, а ў магістратуру — у год заканчэння навучання на першай ступені вышэйшай школы.

Паступленне на платную форму навучання ў магістратуру пасля бюджэтнага навучан-

ня ў ВНУ зараз магчымае толькі пасля адпрацоўкі размеркавання па выніках навучання на першай ступені ці пасля вяртання сродкаў адпаведна неадпрацаванаму тэрміну.

Пры паступленні ў магістратуру павінны выконвацца тры асноўныя ўмовы, каб размеркаванаму выпускніку не давалося вяртацца у бюджэт сродкі за сваё навучанне на першай ступені. Па-першае, паступіць у магістратуру неабходна ў год заканчэння навучання на першай ступені вышэйшай адукацыі; па-другое, навучанне ў магістратуры павінна праходзіць за кошт бюджэтных сродкаў і, па-трэцяе, дапускаецца толькі дзённая форма атрымання адукацыі. Пры адпаведнасці гэтым крытэрыям выпускнік зможа здаць сваё накіраванне ва ўстанову адукацыі, якая яму выдала, а пытанні размеркавання вырашаць пасля паспяховага заканчэння магістратуры.

Апошнім часам размеркавацца не зусім па сваёй спецыяльнасці працей, чым затым перамеркавацца.

Выпускнік магістратуры можа быць размеркаваны нанова альбо накіроўваецца на адпрацоўку па месцы першага свайго размеркавання. Калі пасля заканчэння навучання на першай ступені ён адпрацаваў адзін год і толькі затым паступіў на дзённую форму навучання магістратуры, то, адпаведна, яму неабходна будзе выбіраць: сумяшчаць працу з навучаннем, што магчыма толькі пры ўмове геаграфічнай блізкасці месца працы і ўстановы адукацыі, або вяртаць дзяржаўны сродкі за адзін неадпрацаваны год.

Якія меры можа прыняць выпускнік, нязгодны з вынікамі размеркавання?

Максімум, што камісія можа для яго зрабіць, гэта адкласці разгляд справы да вынікавага пасяджэння. Магчыма, за гэты час ён зможа дакументальна аформіць сваю пазіцыю і дабіцца іншага месца размеркавання ці атрымаць магчымасць свабоднага працаўладкавання. Апратэставаць вынікі размеркавання немагчыма. Але застаецца яшчэ перамеркаванне, падставы для якога таксама яшчэ трэба будзе камісіі даказаць.

Ці можна «адкупіцца» ад размеркавання?

Яшчэ на этапе размеркавання выпускнік можа заявіць пра сваё нежаданне працаваць па размеркаванні ці мэтавым накіраванні і звярнуцца па разлік сумы сродкаў, выдаткаваных на яго навучанне. Пасля ўнясення сродкаў ён можа атрымаць даведку аб свабодным працаўладкаванні.

У тым выпадку, калі малады спецыяліст не прыступіў да працы ці звольніўся да заканчэння тэрміну абавязковай адпрацоўкі і не жадае вяртаць у бюджэт сродкі ў добраахвотным парадку, грошы будучы спажыўца з яго ў судовым парадку.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

«Хачу на журфак!»

РАБОТА НАД ПАМЫЛКАМІ

Вельмі радуе, калі нашы юныя і маладыя няштатныя аўтары спрабуюць падаваць свае «пробы пяра» ў самых разнастайных жанрах: эсэ, замалёўка, нататка, інтэрв'ю, рэпартаж. На жаль, па шэрагу аб'ектыўных і суб'ектыўных прычын гэтыя спробы не заўсёды заканчваюцца поспехам і матэрыял так і не з'яўляецца на старонках газеты. Паспрабуем коратка растлумачыць чаму.

Рэпартаж — гэта пераказ у сённяшняй газеце таго, што адбылося ў жыцці ўчора. У пэўных выпадках, калі няма абавязковай прывязкі да даты, а толькі да падзеі, гэты тэрмін не адыгрывае такой важнай ролі. Тады рэпартаж можа быць апублікаваны і пазней. Напрыклад, аповед пра адзін дзень дзяжурства журналіста з брыгадай «хуткай дапамогі». Абітурыент наўрад ці зможа падрыхтаваць такі матэрыял, але тым не менш.

Нагадаю, што маладзёжны дадатак «Чырвоная змена» выходзіць двойчы на месяц, значыць, гаворыць пра нейкую рэпартажнасць не выпадае апрыйры. І галоўная памылка нашых маладых няштатных аўтараў якраз у тым, што яны робяць стаўку менавіта на даты: святкаванне Дня роднай мовы, Масленіцы, 23 лютага, 8 Сакавіка і г. д. Гэта выглядае прыкладна так. Скажам, у школе адбылося нейкае свята. Праз некалькі дзён самастойна або па падказцы настаўніцы ці кіраўніка гуртка журналіст-пачатковец вырашае напісаць рэпартаж. Гэты працэс таксама займае пэўны час. У выніку рэдакцыя атрымлівае «пробу пяра» ў лепшым выпадку (!) праз тыдзень-два пасля падзеі, што адбылося. А калі прайшло яшчэ больш часу? Гэта дапушчальна для школьнай насценнай газеты, але не для рэспубліканскага перыядычнага выдання. Паклаўшы руку на сэрца, прызнайцеся, аўтары, вам самім было б цікава чытаць пра тое, што адбылося даўно і ўжо забылася? Тыя мерапрыемствы трэба выкарыстоўваць для таго, каб заўважыць там, напрыклад, цікавага чалавека — будучага героя публікацыі, пазнаёміцца з ім, дамовіцца пра сустрэчу.

Некалькі слоў пра інтэрв'ю — не менш папулярны жанр у нашых юных і маладых аўтараў. Як метада — гутарка з чалавекам — ён ляжыць у аснове многіх матэрыялаў. Але зусім не абавязкова кожны раз афармляць іх у форме пытанняў і адказаў. Пачуццё можна пераказаць і сваімі словамі. Аўтары ж часта скрупулёзна фіксуюць кожнае сказанае іх героем слова. Навошта? Калі вы спыталі ў некага, скажам, пра кур'ёзны выпадак з жыцця, а суразмоўнік адказаў, што такіх не было, не трэба гэта выкарыстоўваць. Бо што вы хацелі паведаміць чытачу, калі насамрэч нічога не адбылося? У жывой гутарцы такія пытанні задаваць трэба, але напісанне тэксту на падставе размовы мае на ўвазе яго абавязковую літаратурную апрацоўку. Што гэта азначае?

Любому з нас уласціва хвалявацца, нешта забываць. Таму жывая гутарка часта можа быць хаатычнай, хоць на слых гэта і не заўсёды заўважна. Мы штосьці прыгадалі, вярнуліся да ранейшага пытання, суразмоўнік даў нагоду для незапланаванага пытання — на тое гэта і жывыя стасункі. Але на паперы лепш не выкладаць усё пачуты ў храналагічным парадку. «Раскіданыя» пытанні-адказы трэба аб'ядноўваць тэматычна. Калі, скажам, вы гаворыце з нейкім выканаўцам, першым блокам могуць ісці пытанні пра яго зварот да творчасці. Другі блок — здабыткі, дасягненні. Далей можна распытаць пра творчыя планы. Калі суразмоўнік не супраць, адхіліцеся ад музычнай тэмы і задайце некалькі пытанняў пра яго сям'ю, аб'яднаўшы іх у чарговы адзіны блок.

Бывае так, што любы адказ візаві (нават аднаскладовы, якім бы ён ні быў) мае значэнне. Але ў большасці выпадкаў, калі вы ўсё ж вырашылі напісаць сваю публікацыю менавіта ў жанры інтэрв'ю, раім аб'ядноўваць некалькі простых пытанняў у адно. Адпаведна, тое ж зрабіць і з адказамі. Напрыклад: «З якога ўзросту вы пачалі займацца музыкан? Памятаеце свае першыя спробы напісання песень? Як да гэтага паставіліся вашы родныя?»...

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@zviazda.by

Мазгавы|штурм|

У СВЕТ МОВЫ З «ВАВЁРКАЙ»

Злева направа: Лізавета Коцік, Карына Якімук, Лізавета Бурая, Вераніка Хвораст і Наталля Чобат.

Гэты праект створаны пяццю аднагрупнікамі з Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта. Лізавета Бурая, Лізавета Коцік, Вераніка Хвораст, Наталля Чобат і Карына Якімук — студэнткі трэцяга курса факультэта інфармацыйных тэхналогій, яны атрымліваюць у БДТУ адукацыю па спецыяльнасці «Дызайн электронных і вэб-выданняў». Даведаўшыся, што ў хуткім часе будзе праводзіцца хакатон на тэму адукацыі, вырашылі паспрабаваць у ім свае сілы (тым больш што дэканат факультэта заахвочвае студэнтаў да ўдзелу ў такіх мерапрыемствах). Але з выбарам тэмы ўзніклі складанасці...

— Мы задумаліся: а якія праблемы ёсць у школе, — успамінае Вераніка. — Які прадмет дзецям даецца складаней за іншыя? Думалі пра англійскую мову, нават пра мовы праграмавання. Але потым сышліся ў меркаванні, што найбольш праблем з беларускай. Многія, напрыклад мая пляменніца, не разумеюць, навошта ім вучыць мову... Таму вырашылі стварыць адукацыйны партал.

Хакатон (конкурс для распрацоўшчыкаў, якія супольна працуюць над вырашэннем пэўнай праблемы) праходзіў у фармаце «нон-стоп» на працягу 48 гадзін. На месцы правалі лёсаванне: хто малое макет сайта, хто праграмуе, каму давядзецца прыдумаць заданні для віктарыны, а каму — ствараць лагатып. Пэўна, найбольш складанай часткай працы была менавіта «моўная» — дзяўчаты шчыра прызнаюцца, што ўзровень валодання беларускай у іх вельмі розны (хтосьці нават лепш ведае англійскую), але калектыўны розум нівеліраваў гэтую загану. Вынікам «мазгавага штурму» стаў партал з трох частак: уласна адукацыйнай, якая ўключае інтэрактыўныя практыкаванні і пытанні, заснаваныя на школьнай праграме вывучэння роднай мовы, забаўляльнай

(3D-квэсты з выкарыстаннем акулераў дапоўненай рэальнасці — гульцу прапаноўваюць выбрацца з пакоя, знаходзячы прадметы і пазнаючы беларускіх гістарычных дзеячаў) і інтэрнэт-крамы (за заробленыя пры праходжанні квэсту балы можна атрымаць зніжкі і набыць аксесуары, падарункі, кашулі з вышыўкай і іншыя рэчы). З назвай вызначыліся хутка — бусел падаўся трывіяльным, таму на ролю талісмана «прызначылі» вавёрку.

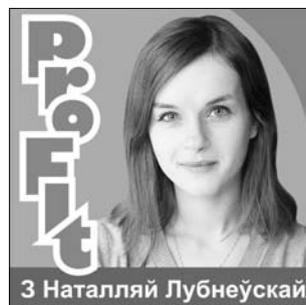
Не дзіўна, што праект перамог, хоць дзяўчаты сціпла зазначаюць, што гэта стала для іх абсалютнай нечаканасцю. Максімум, на які спадзяваліся, — трэцяе месца. Прызям стала паездка на стартап-канферэнцыю Slush у Хельсінкі.

Трохі пазней каманда заявілася на яшчэ адзін конкурс — «Інфармацыйныя і мабіль-

ныя тэхналогіі для адукацыйнага працэсу», які праводзілі Міністэрства адукацыі і кампанія МТС. І зноў перамога, цяпер у намінацыі «Найлепшы інавацыйны праект для бацькоў».

— На жаль, пакуль што ўсё існуе толькі ў выглядзе прататыпаў і ідэй у нашых галовах, — тлумачыць Лізавета Бурая. — Для рэалізацыі такога маштабнага праекта патрабуецца не толькі шмат грошай, але і часу, а таксама людскіх рэсурсаў (як мінімум неабходны прафесіянал-мовазнаўца). Рэалізаваць вялікі праект на канікулах ці на выхадных не атрымаецца. Таму пакуль што мы шукаем спосабы для яго ажыццяўлення.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@zviazda.by

3 Наталля Лубнеўскай

АПАНТАНАСЦЬ ПРАВІЛАМІ

Калі вам падалося, што ўсе навокал зацыкліліся на здравым ладзе жыцця, то... вам не падалося. Калега нядаўна вырашыла харчаватца правільна. Праз месяц паскардзілася: «Раней, калі сустракаліся з сяброўкай, выбіралі кавярні па прынцыпе «што б нам хацелася з'есці: бліны, пасту, піццу?» А цяпер думаем, куды б на гарбаты схадзіць».

Пра складаныя вугляводы, клятчатку і біцэпс бядра ведае, бадай, кожны другі. І ў прынцыпе клапаціцца пра свой арганізм — гэта добра. Пакуль справа не даходзіць да фанатызму.

Насамрэч апантанасць правільным харчаваннем (па-навуковаму — артарэксія) са здароўем мае мала агульнага: жорстка спланаваны рацыён, абмежаваная колькасць прадуктаў (прычым часта незразумела, па якой логіцы праводзіўся адбор), харчаванне па гадзінах і панічны страх з'есці што-небудзь забароненае.

Адна дзяўчына, якая падсела на здравы лад жыцця, расказвала ў сацсетках, як тыдзень рыхтавалася да таго, каб пакаштаваць торт у кавярні, што вельмі хваліла яе сяброўка. Калі дзень «ікс» настаў, Насця з раніцы зрабіла працяглую трэніроўку і не ела ўвесь дзень. А пасля таго як нарэшце адведала доўгачаканы дэсерт, запанікавала, што калорый у ім было ў два разы больш, чым яна разлічвала. «У той дзень я прайшла 28 кіламетраў. Торт я ела днём, а пасля з'ела на вячэру салату з курыцай без запраўкі і ўсё. Я не парушыла свой дзённы калараж. Я была проста шчаслівая... І гэта апісанне толькі аднаго моманту з тортам! Колькі тут мітусні, пустых думак, трывогі, перажыванняў», — дзеліцца Насця сваёй гісторыяй.

Сацыяльныя сеткі, дарэчы, толькі «падаграваюць» залежнасць. Складана спыніцца, калі кожнае тваё фота ў трэнажорцы ці здымак адварной курыцы з агароднінай набірае процюму «лайкаў». (Хоць калі вы, як у анекдодзе, фатаграфуеце для Інстаграма клубніцы, а самі тым часам уплятаеце пельмені, то хвалявацца няма чаго.) Даследчыкі артарэксіі якраз адзначаюць, што да новай хваробы схільныя маладыя, няўпэўненыя ў сабе дзяўчаты. Той факт, што яны ўжываюць правільную ежу і захоўваюць дысцыпліну, дае ім магчымасць адчуць гордасць за сябе і перавагу над астатнімі.

Апантанасць правільным харчаваннем са здароўем мае мала агульнага.

«Мяне бесіць мая знаёмая. Усе яе размовы — толькі пра трэніроўкі і калорыі», — пішуць на форумах. Гэта яшчэ адзін пабочны эффект артарэксіі. І справа зусім не ў зайздрасці. Ну, немагчыма доўга вытрымаць кампанію чалавека, у прысутнасці якога нельга з'есці круасан і не выклікаць асуджэння!

На нашым імкненні да здаровага — не, хутчэй, правільнага — ладу жыцця, упэўнена, нядрэнна зарабляюць маркетологі. Чытала нека пра рацыён адной расійскай тэлеведучай. Вада з хларафілам, чайны грыб, грэчаная локшына з авакада, салата з фенхелю з марскімі грабнякмі... Не самае таннае меню.

Ці ўзяць бялковыя катэялі. На ўпакоўцы вялікімі літарамі напісана, што ў іх змяшчаецца палова дзённай нормы бялку. Прывабна. Але столькі ж пажыўнага рэчыва можна атрымаць, з'еўшы звычайны пачак твагаў. Толькі апошні больш танны і натуральны. Увогуле, этыкеткі прадуктаў з надпісамі «фітнес» і «малакаларыйны» трэба вывучаць удвая больш уважліва.

У ідэале здаровая ежа і спорт павінны паляпшаць жыццё, а не абмяжоўваць яго. Калі вы не прафесійны атлет, то памятаць колькасць бялкоў, тлушчаў і вугляводаў у кожным прадукце і штодзень праводзіць трэніроўкі на ўсё групы мышцаў неабавязкова. Дастаткова ведаць, што замест таго, каб ляжаць у выхадныя на канале, лепш пагуляць у валејбол, а пірожнае ўвечары карысна замяніць на кефір. Хоць пішуць, што і 50 грамаў сала ў дзень не пашкодзіць фігуры. А ў дыетычным меню знаходзіцца месца нават для масла і какавы з цукрам. Напэўна, таму, што яго складалі ўрачы, а не маркетологі.

Ідэі|маладых|

«ІДЭАЛЬНЫ ХМАРАЧОС»,

або Як разбіць агарод у цэнтры сталіцы

Ідэя пабудавання «ідэальна хмарачос» прыйшла да Ільі Катлярскага і Настасі Лемяшонак, студэнтаў пятага курса спецыяльнасці «Архітэктура» БНТУ. Іх куратар Георгій Заборскі падтрымаў яе і прапанаваў выбраць пляцоўку для будучай інсталцыі амаль у цэнтры сталіцы — на вуліцы Кастрычніцкай, у рамках правядзення фестывалю Vulica Brasil. Неўзабаве гараджане ўбачаць гэты незвычайны праект у поўным памеры — ён мае вышыню шэсць метраў.

— Новыя шматпавярховыя будынкi, якія з'явіліся ў сталіцы, разбураюць водна-зялёны дыяметр Мінска. А ён, наадварот, павінен стаць брэндам горада. Толькі нашы архітэктары здагадаліся спраектаваць сталіцу такім чынам, каб яна ачышчалася ад забруджванняў. Але хмарачосы, якія з'явіліся ў апошнія гады, замяняюць паветру спакойна гуляць па Мінску, — лічаць Настасся і Ілья.

Менавіта таму многія архітэктары задумваюцца, як зрабіць «ідэальны хмарачос», які будзе, з аднаго боку, экалагічна спрыяльным, а з другога, — функцыянальным. Інсталцыя, створаная маладымі людзьмі, уключае і першае, і другое. Ілья раскрывае сутнасць праекта:

— Элементы «ідэальна хмарачоса» — энергаэфектыўныя тэхналогіі, аднаўляльныя крыніцы энергіі і экалагічна чыстыя матэрыялы. Мы хочам зрабіць такое месца, куды людзі будуць прыходзіць проста таму, што ў іх ёсць вольны час...

І сапраўды — у «хмарачосе» прадугледжана шмат функцый. Па-першае, там ёсць барная зона, дзе будзе прадавацца вулічны фаст-фуд. Каб прасунуць ідэю гарадскога агарода, маладыя архітэктары пераўтвараць барную стойку знутры ў парнік для вырошчвання зеляніны. Яе можна будзе сарваць, памыць і з'есці. Прадугледжаны месцы для сядзення, арэлі і сцэна. Дарэчы, адна са сталічных школ танцаў ужо зацікаві-

лася гэтай прасторай і плануе зладзіць там перфоманс. Акрамя гэтага, будзе арганізаваны абмен рэчамі: на спецыяльных паліцах можна будзе іх пакінуць ці ўзяць неабходныя. Гэта як буккросінг, але больш маштабны. Сюрпрыз будзе і для тых, каму не хапае сонечнага святла.

— Мы хочам спраектаваць такі фокус — «вяртанне сонца», — расказвае Ілья. — Калі яно ўвечары заходзіць за цэх, які стаіць на супраць, на вуліцы ўжо цень. Але мы паставім люстэрка, якое перанавіраць прамяні ўнутр нашага збудавання.

— А на другім паверсе першапачаткова задумвалася галерэя, — дадае Настасся. — Ёсць спецыяльныя лесвіцы, якія апускаюцца толькі тады, калі ты можаш да іх дастаць і пацягнуць. А для гэтага трэба быць высокім, таму дзеці туды без нагляду не залезуць. Кожны модуль зверху можа з'яўляцца аправай карціны або чаго-небудзь іншага, — гэта і стварае галерэю. Вялікую ролю адыгрываюць эмоцыі, якія хочам выклікаць у гараджан. Мы паспрабуем стварыць магію. Над зонай, дзе размясціцца сцэна, сядзенні і арэлі, будзе вітраж, які пераламляе прамяні і фільтруе іх. Гэта светлавое абмежаванне прасто-

ры. Ты знаходзішся ў іншым святле і па адчуваннях, як у іншым памяшканні, хоць ніякіх сцен няма.

«Хмарачос» — вельмі «самастойная» пабудова. Зарадка для тэлефонаў працуе ад сонечных батарэй, ад іх жа ідзе энергія для кропельнага паліва раслін. Гэта сістэма, у сваю чаргу, бярэ ваду з бака, куды кроплі скатваюцца з навеса падчас дажджу. Начная падсветка таксама працуе на «самаакупнасці».

— Мы запісалі відэа, намалювалі схемы, каб усім было зразумела, што плануем рабіць. У нас ёсць падарункі для тых, хто адгукнецца і захоча дапамагчы. Мы дорым паштоўкі, постары з работамі мастакоў Vulica Brasil, але самая цікавая прапанова — імяны модуль. Наш «хмарачос» складаецца з 66 модуляў, таму ён можа перасоўвацца ў іншае месца. Кожны спонсар, які ахвяруе грошы менавіта на адну з гэтых частак, можа напісаць на ім сваё імя ці тое, што ён жадае. Мы збіраем грошы толькі на каркас, бо спонсару, з якімі дамаўляемся наконт сонечных батарэй і іншага напавення, ужо знайшлі.

Надзея АНІСОВІЧ.
anisovich@zviazda.by

Камертон настрою

«Бярозка» перамен не баіцца!

Галоўны рэдактар газеты ці часопіса адразу ж уяўляецца сур'ёзным чалавекам з багатым прафесійным і жыццёвым досведам. А вось выданням для школьнікаў і студэнтаў пойдзе на карысць не толькі вопыт, але і маладосць, смеласць, рызыкаўнасць. Таму і навіну пра тое, што новым галоўным рэдактарам часопіса «Бярозка» стала 22-гадовая Кацярына ЗАХАРЭВІЧ, многія ўспрынялі пазітыўна. Маўляў, маладой актыўнай дзяўчыне, якая сама піша прозу і вершы, лягчэй будзе знайсці агульную мову з чытачамі, пераважна школьнікамі. Сёння мы гутарым з Кацярынай пра тое, якія змены чкаюць «Бярозку» ў хуткім часе і якіх аўтараў заўсёды рады вітаць у рэдакцыі.

— Адчуваеце адказнасць перад чытачом. Магчыма, страшна?

— Не магу сказаць, што пачуццё адказнасці вырасла — я прывыкла да думкі, што хтосьці, магчыма, чытае мае тэксты, і гатовая адказаць за свае словы. Што сапраўды страшна, дык гэта падвесці калег ці пазаштатных аўтараў: няправільна зразумець іх, сапсаваць працу лішняй праўкай. Баюся стаць рэдактарам, які перашкаджае выданню.

— Якія тэмы на старонках часопіса выклікаюць найбольшы рэзананс, становяцца самымі чытанымі?

— Мне здаецца, прайшлі тыя часы, калі матэрыялы друкаваных СМІ гораца абмяркоўваліся, аспрэчваліся ці ўхваляліся. Прынамсі, наш патэнцыйны чытач, гартаючы выданне, прыслухоўваецца: ці адпавядае яно яго інтарэсам, ці будзе карысным, ці дапоўніць светапогляд. Калі адказ «не», то ніхто не напіша гнеўны ліст у рэдакцыю, а знойдзе іншую крыніцу інфармацыі, якая яго задаволяе. У гэтым ёсць праблема: мы ніколі не даведаемся дакладна, што трэба нашай мэтавай аўдыторыі. Але ёсць і добрая навіна: існуюць чытачы — і іх даволі шмат — з якімі мы супалі. Што датычыцца канкрэтных матэрыялаў, то са свайго пункту гледжання магу сказаць, што самымі выйгрышнымі здаюцца калумністыка, псіхалагічныя і сацыяльныя матэрыялы. І забаўляльныя артыкулы — куды ж без іх?

— Якім павінен быць тэкст, каб яго апублікавалі?

— Напісаны неабякавым аўтарам. Зразумела, што далёка не ва ўсіх ад-

разу атрымліваецца зрабіць добры матэрыял, але калі аўтару не ўсё адно, што пісаць і дзе друкавацца, то мы можам разам перапрацаваць тэкст некалькі разоў, пакуль ён не будзе дастаткова якасным.

— Хто вашы аўтары? Рэдакцыйная пошта вялікая?

— Большасць аўтараў «Бярозкі» — пазаштатнікі: вучні старшых класаў і студэнты. Калі часопіс толькі аднавіў самастойнасць, сабраць «рэдакцыйны партфель» было вельмі няпроста. Але цяпер, на шчасце, гэтай праблемы няма. З'явілася іншая — як змясціць максімум цікавых, карысных, важных тэкстаў на абмежаванай колькасці старонак. Мяне вельмі цешыць адчуванне, што праз «Бярозку» праходзіць пэўная плынь школьнікаў, захопленых журналістыкай і літаратурай. Яны пішуць нам, пэўны час «растуць» з намі, потым сыходзяць, а на іх месца прыходзяць наступныя.

— Ці працуеце ў сёйце? Атрымліваеце там водгукі ад чытачоў?

— Усе стасункі з аўтарамі і чытачамі падтрымліваю праз асабістыя старонкі ў сацыяльных сетках. Так кожны аўтар не застаецца проста іменем пад тэкстам, а бачыцца жывой асобай. І рэдактар — чалавек, да якога заўсёды можна звярнуцца з пытаннямі, папрацаваць разам. У прыват атрымліваю і водгукі на нумары — апошнім часам іх даволі шмат, абсалютная большасць — станоўчыя. Працуем, вядома, з суполкай «Бярозкі» «УКантакце». Я наймаверна ўдзячная Марыі Шкляр, нашай пастаяннай чытачцы і

аўтарцы, бо яна ўзяла на сябе вялікую частку працы ў суполцы проста таму, што любіць часопіс. Яшчэ літаральна нядаўна стварылі свой канал на YouTube і пакрысе здымаем ролікі, каб напаяць яго.

— Не так даўно часопіс крыху змяніў дызайн вокладкі, стаў больш сучасным па афармленні. І надалей плануеце эксперыментавць з яго вонкавым выглядам?

— Змены ў дызайне звязаны са зменамі ў змесце. Са снежня мінулага года мы пачалі аб'ядноўваць матэрыялы кожнага нумара тэмай, дастаткова шырокай, каб можна было раскрыць яе максімальна разнастайна, і ў той жа час выразнай, каб яна «трымала» нумар. Напачатку я ўнутрана супраціўлялася гэтай ідэі, але, на шчасце, мяне ніхто не падтрымаў. Цяпер мы і па змесце, і па дызайне набліжаемся да той «Бярозкі», якую трымаем за ідэал. Эксперыментаў не баімся, і калі зноў адчужым патрэбу ў зменах, то чаму б і не?

— Што плануеце змяніць у «Бярозцы», а што — пакінуць традыцыйным, звыклым для чытачоў?

— Мне здаецца, што галоўная традыцыя часопіса — пастаянна мяняцца. І напрамак гэтых змяненняў кожным сваім тэкстам вызначаюць аўтары, кожным водгукам — чытачы, і кожным працоўным днём — рэдактары. Галоўная мая задача — сабраць гэта ў сістэму, не прыціскаючы сваім бачаннем.

— Вы і самі актыўна пішаце пазію і прозу. У якім жанры падабаецца працаваць найбольш?

— Не назвала б сваё «пісьменніцтва» актыўным — пішу толькі тады, калі зусім няма чым апраўдаць непісанне. Мне заўсёды трэба мець абгрунтаванне, навошта я пішу, і гэтае абгрунтаванне ніхто так не руйнуе, як я сама, — ці то з-за звышпартрабавальнасці, ці то з-за звышляюты. Больш падабаецца пісаць вершы — у гэтым працэсе найменш працы. Як бы ні было смешна чуць, што вершы аднекуль прыходзяць, са мной гэта адбываецца менавіта так. Мне здаецца, што ў пазіі больш складана ў нечым незаўважна памыліцца. І ў той жа час любая памылка ў вершы больш варта даравання, чым у прозе, таму што не ў поўнай меры залежыць ад аўтара.

Марына ВЕСЯЛУХА.
vesialuha@vziavda.by

Гатовыя насіць дзетак на руках

Валанцёрскі атрад «Адкрытыя сэрцы» пярвiнай арганiзацыi БРСМ ААТ «Гомсельмаш» вось ужо трынаццаць гадоў дорыць дабро, шчасце і любоў тым, хто мае ў iх патрэбу найбольш за ўсiх. Атрад аб'ядноўвае больш як 60 актывiстаў, якія працуюць на прадпрыемстве пераважна ў цэxu рэжучых барабанаў. Валанцёры не толькі прымаюць удзел ва ўсiх гарадскiх і рэспублiканскiх акцыях, але і самi арганiзуюць iх.

На адрас прадпрыемства штогод прыходзяць удзячныя лiсты ад адміністрацыi Гомельскага абласнога дома дзiцяцi для дзiцяцi з паражэннем цэнтральнай нервовай сiстэмы і парушэнням псiхікi, а таксама ад тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельнiцтва Чыгуначнага раёна абласнога цэнтра. Варта адзначыць, што валанцёрскi атрад з моманту свайго iснавання рэгулярна ўдзяляе ўвагу маленькiм насельнiкам дома дзiцяцi. Напрыклад, калi апошнi мяняў адрас знаходжання, актывiсты дапамагалi пры транспарціроўцы, лiтаральна пераносячы на руках выхаванцаў дзiцячага ўзросту. Мужчынскiя моцныя рукi заўсёды патрэбныя дому дзiцяцi: валанцёры слясацца, выконваюць ролю рознарабочых. Члены атрада заўсёды адзначаюць з хлопчыкамі і дзiячатакi ўсе галоўныя свiяты, рыхтуюць iм падарункi, дораць масу станоўчых эмоцый і ўражаннiў. I гэта далёка не адзiны кiрунак дзейнасцi «Адкрытых сэрцаў».

Так, сiламі атрада аказваецца дапамога Гомельскаму гарадскому музею гiсторыi ў прыборцы прылеглай тэрыторыi. Валанцёры пастаянна ўдзельнiчаюць у гарадскiх спаборнiцтвах добраахвотных пажарных дружын і другi год запар займаюць першае месца. Не засталася без iх увагi і дабрачынная акцыя для дзiцяцi-iнвалiдаў і маладых iнвалiдаў сацыяльна-педагагiчнага цэнтра з удзелам легендаў гомельскага футбола. Для дзiцяцi, пазбаўленых бацькоўскай апеки, нядаўна ў фотастудыi прайшла кранальная акцыя «Дары дабро», падчас якой валанцёры падарылі выхаванцам сацыяльна-педагагiчнага цэнтра незабыўную фотасесiю. «Адкрытыя сэрцы» зноў жа нядаўна аказалi дапамогу бабулi, якая выхоўвае малалетняга ўнука-iнвалiда. Валанцёры набылі для яго сродкi асабiстай гiгiены, дзiцячае харчаванне, памперсы. I ўсё гэта пад дэвізам «Тварыць дабро лёгка, варта толькi паспрабаваць!»

Сяргей РАСОЛЬКА. rs@vziavda.by

Першым выпрабавальнікам устаноўкі, як гэта нярэдка бывае, стала сама вынаходніца.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Доследная ўстаноўка створана, — расказвае Аляксандра, — далей да работы павінны прыступіць біёлагі і эканамісты. Я ж вазьмуся за нешта новае, фізіка плазмы мяне парнейшаму цікавіць. Акрамя таго, буду працягваць займацца фундаментальнай навукай. У мяне ўжо выйшлі 34 публікацыі і нават артыкул у калектыўнай манаграфіі. Цяпер працую над кандыдацкай дысертацыяй.

У пошуках неардынарнага

— Мой бацька — электрык, пэўна, ад яго ўсё і пайшло, — прыгадвае дзяўчына. — У дзяцінстве любіла круціць і разбіраць усё запар. Неяк дапамагала мяняць разеткі — устроіла феерверк. Але ўсё абышлося. Увогуле, без лішняй сціпласці, я была здольным дзіцем: пачала размаўляць і хадзіць у вострым месцаў, першыя словы прачытала ў паўтарагадовым узросце. Падчас паступлення іншыя ВНУ, акрамя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, нават не разглядала. Выбрала толькі паміж факультэтамі: фізічным і прыкладной матэматы-

«МАРКЕР» ДЛЯ ЛЕЙКАЦЫТАЎ...

кі і інфарматыкі. Хадзіла на дні адкрытых дзвярэй, кірмашы факультэтаў. Схілілася ў бок першага, бо мяне пераканалі ў тым, што там даюць добрую базу і па матэматыцы, і па фізіцы, і па праграмаванні.

Пасля паступлення Аляксандра абрала навукова-даследчую дзейнасць — яшчэ з шостага класа марыла працаваць у Акадэміі навук. Дзяўчына запэўнівае: пра свой выбар не пашкадавала, хоць на малодшых курсах часам праводзіла ва ўніверсітэце дні напалёт. На яе думку, фізічны факультэт БДУ вылучаецца тым, што студэнтаў вучаць не канкрэтным алгарытмам дзейняў для рашэння задач, а творчаму і неардынарнаму падыходу да любой праблемы. Менавіта таму многія выпускнікі ідуць у навуку — сферу, дзе супрацоўнікі самі шукаюць для сябе неардынарныя задачы.

Мара пра Акадэмію навук спраўдзілася яшчэ на трэцім курсе — на кафедры атамнай фізікі, дзе вучылася дзяўчына, гэта стандартная практыка: студэнтаў заахвочваюць працаваць у навуковых установах, з якімі супрацоўнічае факультэт.

— Выдатна памятаю сваю гутарку з загадчыкам лабараторыі, калі прыйшла сюды, — смяецца Аляксандра. — Ён мне кажа: «Ты хочаш тут працаваць? Але ў нас трэба свідраваць». Я адказваю: «Умею свідраваць». Загадчык зноўку: «У нас трэба паяць». Кажу: «А ў мяне ёсць уласны паяльнік». Можна, гэта і стала вырашальным фактарам? Хаця,

думаю, па мне было відаць, што матывацыя — бязмежная. Дарэчы, паяльнік быў падарункам ад аднагрупнікаў на дзень нараджэння.

Рознагалоссі — абгрунтаваны!

— Адзін з галоўных плюсоў маёй работы — магчымасць паўдзельнічаць у канферэнцыях, — сцвярджае аспірантка. — Я ніколі столькі не падарожнічала, як пасля прыходу ў інстытут! Пэўна, найбольш запамнілася паездка ў Сербію — туды мяне «саслалі» на двухтыднёвую стажыроўку ў адну з лабараторыяў Бялградскага ўніверсітэта, з якім мы цесна супрацоўнічаем. Задачай было правесці даследаванні свайго струменя на іх абсталяванні і ўбачыць плазменны струмень, які атрымалі сербскія навукоўцы. Гэта быў вельмі карысны досвед. Вядома, уразіў і сам горад, дастаткова сказаць, што ў Бялградзе знаходзіцца музей легендарнага фізіка Ніколы Тэслы. Яшчэ была ў Бельгіі, Славакіі, Расіі...

Нягледзячы на такую любоў да навукі, часу на асабістае жыццё аспіранцы таксама хапае — нядаўна яна выйшла замуж. Выбранікам Аляксандры, што не дзіўна, стаў фізік — хлопец, што вучыўся на старшым курсе фізфака. Цяпер ён працуе літаральна цераз дарогу — у РУП «Геаінфармацыйныя сістэмы», дзе кіруюць дзейнасцю першага беларускага спадарожніка. Па словах дзяўчыны, агульная любоў да навукі сямейнаму жыццю не замінае. Хутчэй наадварот: канфліктаў паміж двума фізікамі практычна не бывае, усе рознагалоссі вырашаюцца простым патрабаваннем: «Абгрунтуй!»

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@vziavda.by

Тэмпература разраду ў плазме можа дасягаць дзвюх тысяч градусаў Кельвіна.

6 04 2017 г.

Я — МАЛАДЫ.

ЮНКАРЫ, УВАГА!

Сёння мы друкуем чарговыя найлепшыя «пробы пяра» юных і маладых няштатных аўтараў, што паступілі на наш творчы конкурс. Ён, між іншым, павольна выходзіць на фінішную прамую: не паспеем азірнуцца, як хутка падводзіць вынікі. Зробім мы гэта да пачатку ўступнай кампаніі. Таму тым, хто мае намер таксама паўдзельнічаць у творчым спаборніцтве, але яшчэ не наважыўся гэта зрабіць, раім крыху паспяшацца. Пераможцы, тыя, хто сёлета збіраецца паступаць на журфак, апроч грамат атрымаюць ад рэдакцыі рэкамендацыі. Нагадваем, што з умовамі правядзення конкурсу больш падрабязна можна пазнаёміцца ў нумары «Чырвонкі. Чырвонай змены» ад 21.10.2016 года або на сайце газеты «Звязда» ў раздзеле «Праекты». Усім плёну і творчых поспехаў!

**УДАР! І МЯЧ
У ДЗЯВОЧЫХ ДАЛОНЯХ!**

Лічыцца, што некаторыя віды спорту — выключна жаночыя, а іншыя — толькі мужчынскія. Шаснаццацігадовая Марыя Свідуновіч, гулец жаночай зборнай Беларусі па футболе, служыць выдатным прыкладам таго, што сучасныя дзяўчаты могуць усё!

Маша займаецца футболом з дванаццаці гадоў. Цікаваць да гэтага віду спорту з'явілася дзякуючы сястры, якая даўно гуляла ў нападзенні.

— Каця часта трэніравалася ў двары, а я стаяла на варотах, і ў мяне гэта добра атрымлівалася, — успамінае дзяўчына.

Таму, калі Марыя прыйшла ў прафесійную каманду, адразу выбрала пазіцыю галкіпера:

— Вам не перадаць, што я адчуваю, калі мяч аказваецца ў маіх руках! Але ёсць і мінусы: шматлікія траўмы і памылкі, якія ўсе абавязкова заўважыць. Нават калі ты будзеш увесь матч гуляць выдатна, але прапусціш неадзін гол, запомняць менавіта гэты момант.

Юная спартсменка пачынала ў зборнай Кобрынскага раёна. Да гэтага часу з удзяч-

насцю ўспамінае першага трэнера Рыгора Антонавіча Ачыпоўскага, які ладзіў турніры ў гонар 8 Сакавіка і вазіў каманду на абласныя спаборніцтвы. Гэта дзякуючы яму Маша паступіла ў Рэспубліканскае вучылішча алімпійскага рэзерву і трапіла ў зборную краіны. У яе складзе ўдзельнічала ў фінале чэмпіянату Еўропы ў адборачным раўндзе, у міжнародных таварыскіх матчах. Магчыма, у будучыні імя Марыі Свідуновіч стане гэтым жа вядомым, як імя вартара амерыканскай жаночай зборнай Хоўп Сола, якая з'яўляецца яе кумірам.

Маша плануе прысвяціць жыццё спорту і трэніраваць падлеткаў, як Ірына Іосіфаўна Булыгіна. Пра свайго цяперашняга трэнера гаворыць з захапленнем: «Яна ўсю душу ўкладвае ў трэніроўкі і патра-

буе гуляць на максімуме. Заўсёды разумее і выконвае свае абяцанні. Яна для нас як другая мама».

Сумяшчаць вучобу і трэніроўкі, па словах Машы, нескладана, галоўнае — жаданне і любоў да ўсяго, што робіш. На пытанне, ці цяжка было б ёй без футбола, яна адказала: «Маё жыццё не будзе такім разнастайным без пастаянных трэніровак, без эмоцый, якія адчуваеш на полі. Калі забаранілі гуляць, мне было б вельмі сумна».

У вольны час Марыя любіць чытаць, асабліва творы Стывена Кінга. Яго забытаныя гісторыі прымушаюць браць кнігу ў рукі зноў і зноў.

Ангеліна ВАРАТЫНСКАЯ, вучаніца 11 класа СШ №11 г. Маладзечна.

**«КАЛІ ЗАКЛІКАЮ
РАЗМАЎЛЯЦЬ НА РОДНАЙ
МОВЕ — РАБЛЮ ГЭТА
ПА-БЕЛАРУСКУ»**

На пасадзе першага сакратара Дзяржынскай раённай арганізацыі БРСМ Кірыл Шлык — усяго год. Але колькі сябе памятае сам, заўсёды быў ініцыятыўным і актыўным. Хлопцу падабалася рабіць нешта карыснае, дапамагаць іншым. Да таго, як заняць цяперашнюю пасаду, Кірыл быў мясцовым дэпутатам, працаваў дырэктарам Дома культуры. Кажы, што яму заўсёды падабалася мець стасункі з рознымі людзьмі. «Але я разумее, што ў мяне не так шмат магчымасцяў, каб дапамагаць тым, хто мае ў гэтым патрэбу. Таму калі прапанавалі новую работу і аднагалосна падтрымалі — пагадзіўся», кажа суразмоўца.

— Вы ўсю нашу сустрэчу размаўляеце па-беларуску...

— Я вельмі люблю родную мову. Лічу, што чалавек абавязкова павінен ведаць

жых мелодый. Імкнуліся далучыць людзей да сучаснай беларускай музыкі, бо не ўсе ведаюць, што ў нашых аўтараў, напрыклад, ёсць вельмі прыгожыя кампазіцыі. Кожную дыскатку завяршалі песняй «Затрымай мяне» гурта «Аўра», і яна стала сапраўдным хітом. Штогод на Дзяржыншчыне праводзіцца раённае «Свята беларускай мовы», якое ў 2013 годзе я пачаў ладзіць у Доме культуры. Дарэчы, тады прайшоў і тыдзень беларускай мовы, у мерапрыемствах якога паўдзельнічала каля тысячы чалавек.

— А што вы думаеце наконт «трасянок»?

— Сапраўды, яна даволі шырока распаўсюджана. Але гэта не значыць, што мы не павінны імкнуцца да правільнай, літаратурнай мовы. Мне спатрэбіўся амаль год, каб цалкам перайсці на беларускую мову. Я шмат чытаю на роднай мове, і мне прыемна адзначыць, што традыцый класікаў беларускай літаратуры працягваюць прадстаўнікі маладога пакалення. На жаль, не ўсе гэта ведаюць. Важна зразумець, што беларуская мова — не толькі ў школьнай праграме. Яна жывая і натуральная, а яшчэ — крэатыўная, модная і вельмі прыгожая.

Мы плануем запусціць праект «Дзяржыншчына беларускамоўная», у якім будзем аб'ядноўваць людзей, якія папулярныя ў родную мову. Правядзем своеасаблівы перапіс насельніцтва і паглядзім, колькі нашых землякоў на ёй размаўляюць або імкнуцца размаўляць. Людзі змогуць знайсці аднадумцаў, атрымаць дапамогу. Бо што патрэбна напачатку? Знаёмства, якія падзяляюць твае погляды. Калі браць шырэй, то толькі ўласным прыкладам можна аказаць на моладзь нейкае ўздзеянне. Калі я заклікаю размаўляць на роднай мове — я раблю гэта па-беларуску, калі прапаную слухаць нашу музыку — сам яе слухаю.

Я размаўляю на той мове, на якой гаварылі Янка Купала, Якуб Колас, іншыя выбітныя людзі гэтай зямлі. І мне прыемна гэта асэнсоўваць. Я адчуваю сваю далучанасць да гісторыі нашай дзяржавы, да яе культуры і традыцый.

Ангеліна НОВІКАВА, вучаніца 11 класа гімназіі №1 г. Дзяржынска.

ПРА АЎТАРА
Сама сябе аўтарка называе вельмі актыўнай і пазітыўнай дзяўчынай. І разнапланавай асобай.
— З шасці гадоў займаюся танцамі, люблю спяваць, ствараць свае песні і вершы. Летась выйшаў зборнік, у якім ёсць і мае творы. Маю ўзнагароды з розных конкурсаў. У вольны час мне падабаецца чытаць, катацца на роліках, а таксама гуляць з сябрамі, — распавядае дзяўчына.
Ангеліне — 16 гадоў, і сёлета яна збіраецца паступаць на журфак. Дарэчы, аўтарка ўжо друкавалася на старонках «Чырвонкі. Чырвонай змены», але ў нашым творчым конкурсе бярэ ўдзел упершыню. «Калі я стану дарослай, мару шмат падарожнічаць і пазнаваць цікавае».

сваю нацыянальную мову, каб яна не стала «мёртвай». Родная мова — у нашай ДНК. Нават размаўляючы па-руску, мы ўсё роўна робім гэта з беларускім акцэнтам, шмат выкарыстоўваем беларускіх слоў. У апошнія гады родная мова стала больш папулярнай. Мы бачым гэта ў тым ліку па рэкламе на тэлебачанні. Вядомыя брэндывы пераходзяць на беларускую мову, на ёй здымаецца больш фільмаў. Карыстаюцца папулярнасцю і курсы «Мова нанова» — яны збіраюць каля 500 чалавек штотыднёва, працуюць ва ўсіх буйных гарадах нашай краіны.

Што датычыцца Дзяржыншчыны, то і ў нас тэндэнцыя вельмі станоўчая. Напрыклад, калі я працаваў дырэктарам Чаркаскага Дома культуры, мы ладзілі беларускамоўныя дыскатэкі, падбіралі па 10—15 прыго-

ны час, і ўсё гэта таму, што ёсць пастаяннае жаданне рабіць штосьці карыснае.

— Адна з акцый фонду называецца «Дабрачынная паштоўка». Як нарадзілася ідэя яе правядзення?
— Яна належыць аднаму чалавеку, які і падштурхнуў мяне заняцца дабрачыннасцю. Сутнасць ідэі заключаецца ў тым, што трэба нешта прапаноўваць людзям у якасці матэрыяльнага пацвярджэння добрага ўчынку. Я доўга думала, што гэта можа быць. І нарэшце вырашыла рабіць паштоўкі па матывах работ

мастакоў. У кожнай з іх схавана нейкае пасланне, праз якое чалавек можа сказаць або перадаць яго іншаму.

— Якім чынам ахвотныя могуць аказаць дапамогу фонду?

— Самы просты спосаб — набыць паштоўкі, таму што кожная капейка ад іх продажу ідзе на дабрачынны рахунак. Больш складаны спосаб, на які не кожны адважаецца, — гэта ўдзел у нашых акцыях і мерапрыемствах.

Ульяна КАСЦЮНІНА, вучаніца 10 класа Ліцэя БДУ.

ПРА АЎТАРА
Ангеліне — 17 гадоў. Яна кажа, што ў школе яе любімы прадмет — гісторыя.
— У гэтым заслуга найперш майго любімага настаўніка Віктара Эдуардавіча Жука, пераможцы рэспубліканскага конкурсу «Настаўнік года — 2015», — кажа наша аўтарка.
Яшчэ дзяўчыне падабаецца творчасць Ясеніна і Маякоўскага, часта чытае іх вершы на розных мерапрыемствах. У вольны час Ангеліна любіць маляваць. А таксама з задавальненнем дапамагае маме даглядаць браціка, які нарадзіўся зусім нядаўна.
Сёлета наша аўтарка хоча паступаць у Інстытут журналістыкі БДУ.

ПАШТОЎКІ НАШАЙ ДАБРЫНІ

У верасні 2011 года гіпермаркет «BIGZZ» заснаваў дабрачынны фонд «Дапамога — гэта проста!», мэта дзейнасці якога заключаецца ў аказанні падтрымкі дзецям-сіротам, тым з іх, хто застаўся без апекі бацькоў, а таксама хворым хлопчыкам і дзяўчынкам. Узначалі гэту дабрачынную арганізацыю Алена Маніна, чалавек незвычайнай энергіі і вялікага сэрца: спагадлівага і міласэрнага, напоўненага любоўю і клопатам да тых, каму патрэбна дапамога.

— З чаго для вас пачалася дабрачыннасць?

— Па адукацыі я юрыст. Падчас майёй работы ў банку да нас прыйшло пісьмо з просьбай аб дапамозе з аднаго з дзіцячых дамоў Віцебшчыны. Пасля яго наведвання я зразумела, што не змагу больш быць абыхавай да праблем тых, хто мае патрэбу ў падтрымцы. Потым змяніла месца работы, трапіла ў калектыв аднадумцаў, якія гатовы былі актыўна займацца

дабрачыннасцю. Я прапанавала стварыць спецыяльны фонд і выказала гатоўнасць яго ўзначаліць. Так і пачалася сур'ёзная штодзённая праца.

— І з якімі цяжкасцямі найперш давялося сутыкнуцца?

— Па-першае, гэта банальны недахоп ведаў. Прыйшлося закончыць спецыяльныя курсы, займацца са-

маадукацыяй, штосьці высвятляць, пісаць запыты. Вырасла нават атрымаць другую вышэйшую адукацыю, каб быць кампетэнтнай ва ўсіх пытаннях, з якімі даводзіцца сутыкацца.

Па-другое... Напрыклад, займаючыся дзецьмі з сацыяльных прытулкаў, я зразумела, што неабходна штосьці мяняць у людзях, якія працуюць там з імі. Не ўсе з іх жадаюць вучыцца. Давялося шукаць спосабы, якімі можна было б паўплываць на іх светапогляд, падахвоціць да актыўнай дзейнасці.

— Акрамя працы, вы яшчэ вучыцеся ў БДУ, многа вандруеце. Як удаецца на ўсё знаходзіць час?

— Калі ёсць жаданне, няма нічога немагчымага. Зараз вельмі многа чаго планую, стараюся ўсё выконваць. У мяне наогул вялікая цікавасць да жыцця, таму, напэўна, і ўдаецца вандраваць, купацца зімой, наведваць розныя мерапрыемствы і ўсё гэта сумяшчаць з асноўнай працай і кіраўніцтвам фондам. Больш за тое, у мяне яшчэ застаецца воль-

ны час, і ўсё гэта таму, што ёсць пастаяннае жаданне рабіць штосьці карыснае.

— Адна з акцый фонду называецца «Дабрачынная паштоўка». Як нарадзілася ідэя яе правядзення?

— Яна належыць аднаму чалавеку, які і падштурхнуў мяне заняцца дабрачыннасцю. Сутнасць ідэі заключаецца ў тым, што трэба нешта прапаноўваць людзям у якасці матэрыяльнага пацвярджэння добрага ўчынку. Я доўга думала, што гэта можа быць. І нарэшце вырашыла рабіць паштоўкі па матывах работ

ПРА АЎТАРА
Па прызнанні Ульяны, яна не ўяўляе свайго жыцця без чытання і падарожжаў. Вандраваць дзяўчына любіць як па роднай краіне, так і па нязведаных замежных.
— Таксама захапляюся посткросінгам, бо гэта танны спосаб падарожнічаць, седзячы дома. Мне вельмі падабаюцца папяровыя лісты, друкаваныя здымкі і плёнчаныя фотаапараты. Хоць хтосьці лічыць тое нечым састарэлым. Люблю фатаграфіраваць людзей за іх штотдзённымі заняткамі, — гаворыць 16-гадовая аўтарка. — Хачу паспрабаваць сябе ў розных сферах дзейнасці, таму шмат чым ужо займалася, пачынаючы з музыкі і заканчваючы фігурным катаннем. Люблю знаёміцца з новымі людзьмі і даведвацца нешта новае для сябе.

ОАО «БАНК РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ»

объявляет о проведении конкурсных отборов инвестиционных проектов по строительству свиноводческого комплекса-репродуктора в Витебской области, а также комплексов по выращиванию и откорму свиней в Минской и Могилевской областях.

Прошедшие отбор заявители смогут получить кредит:

- в белорусских рублях по ставке – 1/2 (одна вторая) ставки рефинансирования Национального банка Республики Беларусь, но не более 7,5 (семи целых пяти десятых) процента годовых;
- в иностранной валюте – не более 8,0 (восемь) процентов годовых (для кредитов в евро или долларах США), не более 11,5 (одиннадцати целых пяти десятых) процента годовых (для кредитов в российских рублях);
- на срок до 15 лет;
- с отсрочкой погашения основного долга – не более 1 года после ввода объекта в эксплуатацию.

Окончание подачи конкурсных предложений – 20 апреля 2017 г.

Ознакомиться с конкурсной документацией можно на официальном сайте Банка развития: brb.by. (Раздел «Деятельность» – «Финансирование инвестиционных проектов» – «Конкурсный отбор».)

УНП 191683861

Собрание кредиторов по рассмотрению вопроса о защите требований ЗАО «Банк «Решение» к частному предприятию «ИнвестГруппКом» состоится 26.04.2017 в 15.00 в помещении экономического суда Гродненской области по адресу: г. Гродно, ул. Советских Пограничников, 102, каб. 215. Ознакомиться с предъявленными требованиями и выдвинутыми возражениями можно по адресу управляющего ООО «Арбитр»: г. Гродно, ул. Суворова, 127, корп. 5, каб. 411

УНП 590995276

УНП 190580553
Государственное предприятие «УКС Фрунзенского района г. Минска»
изменения к проектным декларациям, опубликованным в газете «Звязда» от 11.06.2016 №110 (28220), от 16.11.2016 №221 (28331), от 14.02.2017 №30 (28394).

В декларацию по объекту «Разработка комплексного архитектурного проекта жилой застройки с объектами инженерной инфраструктуры и улично-дорожной сети в границах улиц Шаранговича, Горецкого, Рафиева. Микрорайон №4» (1-я очередь строительства). Многоквартирный жилой дом №1 по генплану внести изменения следующего содержания:

предлагаются для привлечения к строительству по договорам создания объекта долевого строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий:

- **5 (пять) однокомнатных квартир:** №№46, 50, 52, 56, 58 (площадью 42,39 – 42,41 кв. м);

- **4 (четыре) двухкомнатных квартир:** №№1, 2, 17 (с индексацией), 113 (площадью 64,10 – 65,66 кв. м).

Цена 1 кв. метра общей площади квартиры в жилом доме №1 по генплану на дату опубликования проектной декларации с учетом прогнозных индексов составляет при строительстве:

- однокомнатной квартиры – 1 950,00 рубля;
- двухкомнатной квартиры – 1 650,00 рубля.

Планируемый срок ввода объекта в эксплуатацию – май 2017 года. С планировками квартир и ходом работ по строительству можно ознакомиться по адресу: г. Минск, 4-й Загородный пер., 64а, к. 101, тел.: (017) 399-53-94, (017) 399-53-91.

Для заключения договора необходимо:

- личное присутствие и паспорт (+ ксерокопия) того лица, с кем будет заключаться договор;
- быть готовым оплатить в течение 3 рабочих дней с даты получения договора 60% стоимости объекта долевого строительства.

Указанная в настоящей проектной декларации цена 1 кв. метра общей площади квартир и их количество считаются действительными до момента опубликования новой декларации

УНП 600068480
Уважаемые акционеры
ОАО «Рапс»

17 апреля 2017 года

состоится внеочередное общее собрание акционеров

ОАО «Рапс»,

расположенного по адресу: Минская область, Минский район, 223014, аг. Крупица.

Собрание пройдет по адресу:

Минская область, Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, д. 20, административное здание ОАО «Рапс», первый этаж, актовъ зал.

Повестка дня собрания

Об увеличении уставного фонда ОАО «Рапс» на сумму денежного вклада, вносимого акционером общества – Минским районным исполнительным комитетом, путем выпуска дополнительных акций и утверждение условий проведения закрытой подписки на дополнительные акции.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по адресу: Минская область, Минский район, аг. Крупица, ул. Садовая, 20, ОАО «Рапс» (кабинет юриста) в рабочие дни (понедельник–пятница) с 6 апреля 2017 г. по 14 апреля 2017 г. (время работы с 13.00 до 16.00) либо 17 апреля 2017 г. по месту проведения собрания.

Регистрация участников собрания с 10.00 до 11.00 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания – 17 апреля 2017 г. в 11.00.

Дата составления списка лиц, имеющих право на участие в собрании акционеров: 5 апреля 2017 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру общества – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность, заверенную в установленном порядке.

Справки по тел. 8 (017) 5069211

ЭЛЕКТРОННЫЕ ТОРГИ

ОАО «Строительный трест №8»

Лот №1	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №881. Размер – 6х3х3 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 2169 руб. 21 коп. Размер задатка – 108 руб. 46 коп.
Лот №2	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1074. Размер – 6х3х3 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 6026 руб. 81 коп. Размер задатка – 301 руб. 34 коп.
Лот №3	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1285. Размер – 6х2,4х2,5 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 858 руб. 26 коп. Размер задатка – 42 руб. 91 коп.
Лот №4	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1286. Размер – 6х2,4х2,5 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 825 руб. 53 коп. Размер задатка – 41 руб. 28 коп.
Лот №5	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1287. Размер – 6х2,4х2,5 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 825 руб. 53 коп. Размер задатка – 41 руб. 28 коп.
Лот №6	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1289. Размер – 2х2,45х2,5 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 1576 руб. 35 коп. Размер задатка – 79 руб. 82 коп.
Лот №7	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1290. Размер – 2х2,45х2,5 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 967 руб. 9 коп. Размер задатка – 48 руб. 36 коп.
Лот №8	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1291. Размер – 2х2,45х2,5 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 991 руб. 45 коп. Размер задатка – 49 руб. 57 коп.
Лот №9	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1292. Размер – 4,5х2,2х2,4 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 4670 руб. 6 коп. Размер задатка – 233 руб. 50 коп.
Лот №10	Здание контейнерного типа (бытовка строительная металлическая) инв. №1307. Размер – 4,5х2,2х2,4 м. Месторасположение: строительная площадка Белорусской АЭС, г. Островец. Начальная цена предмета электронных торгов – 2919 руб. 36 коп. Размер задатка – 145 руб. 97 коп.

- Оператор электронной торговой площадки (далее – ЭТП) ОАО «Белорусская универсальная товарная Биржа».
- Адрес ЭТП: www.etb.by
- Дата проведения электронных торгов: **10 мая 2017 года.**
- Время проведения электронных торгов устанавливает ОАО «Белорусская универсальная товарная Биржа» на ЭТП «БУТБ-Имущество».
- Задаток для участия в электронных торгах перечисляется до подачи заявления на текущий (расчетный) счет 3012000006694 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 795, УНП 190542056, получатель платежа – ОАО «Белорусская универсальная товарная Биржа»
- Окончание приема заявлений на участие в электронных торгах с прилагаемыми к ним документами: **3 мая 2017 года**

- Электронные торги проводятся в порядке, установленном Положением о порядке проведения электронных торгов по продаже государственного имущества, включая земельные участки, права заключения договора аренды государственного имущества, в том числе земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 г. №608.
- Не позднее двух рабочих дней с победителем электронных торгов (претендентом на покупку) в установленном порядке в соответствии с условиями электронных торгов продавцом заключается договор купли-продажи движимого имущества

Организатор электронных торгов (продавец): ОАО «Строительный трест №8», г. Брест, б-р Шевченко, 4, тел./факс +375(162) 20 42 84, +375(44) 725 21 55

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»

извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже права заключения договора аренды сроком на 3 (три) года части здания вокзала, принадлежащей УП «Барановичское отделение Белорусской железной дороги» на праве хозяйственного ведения

Лот №1. Часть здания вокзала с инв. №134/С-2413. Площадь, сдаваемая в аренду, – 21,4 кв. м. Целевое назначение – размещение магазина розничной торговли, пункта общественного питания, оказание услуг. Адрес: Брестская обл., Лунинецкий р-н, г. Микашевичи, ул. Вокзальная, 6	Начальная цена продажи права, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Размер арендной платы в месяц, базовых арендных величин
	72,76	7,28	5,14

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявления на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Лот по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов), – Претендент на покупку должен заключить с Продавцом договор аренды Объекта в течение 10 (десяти) рабочих дней с назначенной даты проведения аукциона и подписания протокола о результатах аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан оплатить Продавцу стоимость приобретенного на аукционе Лота в течение 3 (трех) рабочих дней с назначенной даты проведения аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Целевое назначение – размещение магазина розничной торговли, пункта общественного питания, оказание услуг. На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Расчет ежемесячной арендной платы выполнен в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 29 марта 2012 г. №150 «О некоторых вопросах аренды и безвозмездного пользования имуществом». Базовая арендная величина равна 15 руб. 20 коп.

Размер штрафа, уплачиваемый участником аукциона и (или) его Победителем (Претендентом на покупку) в случаях, предусмотренных Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 №1049, и соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения аукциона, составляет 1 000, 00 белорусского рубля

Аукцион состоится 17.04.2017 в 10.00, прием заявлений в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу Организатора аукциона. Шаг аукциона – 5%. Окончание приема заявлений – 13.04.2017 в 11.00.

Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже права заключения договора аренды части здания вокзала, принадлежащей УП «Барановичское отделение Белорусской железной дороги», проводимом 17 апреля 2017 г.

Полный текст извещения о проведении аукциона содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Все желающие могут ознакомиться со сдаваемым в аренду имуществом. Контактное лицо: Врубель Светлана Анатольевна, тел. 8 (0163) 49-51-46.

Первое извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 04.02.2017

Организатор аукциона • адрес: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, 3-й этаж

+375 17 306-00-57 • +375 29 550-09-52 • + 375 29 356-90-03 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА
Организатор аукциона ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец ОАО «Реммех», 220024, г. Минск, ул. Бабушкина, 48 Тел. +375 (17) 291-83-47

Предмет аукциона
Транспорт, спецтехника и оборудование, расположенные по адресу:
г. Минск, ул. Бабушкина, 48, в составе:

№ лота	Инв. номер	Наименование	Начальная стоимость, бел. руб. с учетом НДС	Шаг аукциона, бел. руб. с учетом НДС
1	-	Трактор Т-170Б	10 325,00	516,25
2	10024	Ножницы гильотиновые НА 3225	15 156,12	757,81
	1112323	Тележка под гильотину с путями S32		
3	4194	Установка роликовая для резки	483,00	24,15
	999994	Установка плазменной резки PC 1030 400/3 CE		
4	4211	Пресс-ножницы 3Н5222	2 261,70	113,09
5	5160	Сварочный полуавтомат JackleMIG 326 G	926,10	46,31
6	5158	Сварочный полуавтомат JackleMIG 500TS	1 102,50	55,13
7	4037	Сварочный полуавтомат JackleMIG 500TS	1 102,50	55,13
8	999968	Полуавтомат Powertec 250C	355,32	17,77
9	999969	Полуавтомат Powertec 250C	355,32	17,77
10	1018	Полуавтомат Powertec 250C	426,30	21,32
11	10022	Полуавтомат Powertec 300	470,40	23,52
12	10023	Полуавтомат Powertec 300	470,40	23,52
13	5077	Сверильный станок 2Н135	790,44	39,52
14	4071	Станок токарно-винторезный 16 в-20	4 456,20	222,81
15	4035	Универсальный трубогибочный механизм ТГС-5	1 206,24	60,31
16	4036	Агрегат комкорезный АВМ-26, 2009 г.в.	1 344,00	67,20
17	4591	Контейнер металлический, 2014 г.в.	260,40	13,02
18	201675	Установка газовой резки с ЧПУ SteelTailor Valiant, 2010 г.в.	4 704,00	235,20
19	4039	Полуавтомат сварочный с аксес. NB-500 (A160-500A), 2010 г.в.	672,00	33,60
20	41000001	Станок радиально-сверильный 2Н55Ф2, 1971 г.в.	7 980,00	399,00
21	5169	Станок сверильный 2М-118 (2Н 155), 1990 г.в.	789,60	39,48
22	502	Машина сверильная на з/м основе MC-111, 2012 г.в.	1 344,00	67,20
23	10021210	Машина сверильная на з/м основе MC-111, 2012 г.в.	1 344,00	67,20
24	70	Станок-автомат сеткоплетильный ВСА 97/15-50, 1998 г.в.	1 428,00	71,40
25	50	Станок заточной ЗА64Д, 1972 г.в.	4 284,00	214,20
26	4032	Станок точнольно-шлифовальный ТШ-3, 2006 г.в.	394,80	19,74
27	221	Станок универсально-заточной 3М-642, 1986 г.в.	4 452,00	222,60
28	10021211	Покрасочный агрегат GRACO-390, 2013 г.в.	596,40	29,82
29	4380	Обогреватель переносный Master BV 170 E	966,00	48,30

Изолированные помещения в составе:

№ лота	Инв. номер	Наименование (назначение)	Общая площадь	Адрес
30	500/D-708145927	Административное помещение	402,5 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48-5
	Начальная цена с НДС 20% – 208 714 руб. 80 коп. (снижена на 30%) Шаг аукциона – 10 435 руб. 74 коп.			
31	500/D-708145924	Административное помещение	289,3 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48-2
	Начальная цена с НДС 20% – 115 080 руб. 00 коп. (снижена на 30%) Шаг аукциона – 5 754 руб. 00 коп.			
32	500/D-708145928	Административное помещение	402,8 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48-6
	Начальная цена с НДС 20% – 150 360 руб. 00 коп. (снижена на 30%) Шаг аукциона – 7 518 руб. 00 коп.			
33	500/D-708145929	Административное помещение	408,9 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48-7
	Начальная цена с НДС 20% – 154 560 руб. 00 коп. (снижена на 30%) Шаг аукциона – 7 728 руб. 00 коп.			

Объекты недвижимости в составе:

№ лота	Инв. номер	Наименование (назначение)	Общая площадь	Адрес
34	500/С-23855	Здание котельной. Литер Б2/к-кп (Здание неустановленного назначения)	812 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48
	500/С-27612	А 4/к-кп. Здание котельной (Здание специализированное энергетическое)	1758,0 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48
34	500/С-47974	Станция для переработки конденсата литер М1/К (Сооружение специализированное коммунального хозяйства)	5,5 кв. м	г. Минск, ул. Бабушкина, 48
	Начальная цена с НДС 20% – 508 560 руб. 00 коп. (снижена на 50%) Шаг аукциона – 25 428 руб. 00 коп.			

Сведения о земельном участке
Объекты недвижимого имущества расположены на двух земельных участках, предоставленных Продавцу на праве аренды (срок действия договора по 2049 г.) с общ. пл. **0,3841 га и 1,1998 га** (установленные ограничения: охранный зона водопровода, площадь 0,1228 га, охранный зона газопровода, площадь 0,0650 га)

Сведения о земельном участке
Предоставлен Продавцу на праве аренды (срок действия договора по 2051 г.) с общ. пл. **0,2562 га** для эксплуатации и обслуживания здания специализированного иного назначения

Обременения по лотам №№30-34
Арендаторы. Подробная информация на сайте организатора аукциона

С подробной информацией по предметам аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона www.cpo.by

Порядок ознакомления
Ознакомление заинтересованных лиц с предметом торгов осуществляться в рабочие дни с 9.00 до 16.00, перерыв с 12.00 до 13.00. Ответственное лицо: Чугунов Василий Иванович, и.о. главного инженера, контактный телефон МТС 80296635116

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с №3012343260010, в Дирекции «ОАО Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллаторная, 11), БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона

Срок оплаты: по лотам №№1-29 не более 10 (десяти) дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

По лотам №№30-34 не более 30 (тридцати) дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи

Порядок оформления участия в аукционе и результатов торгов: аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке продажи имущества ликвидированного юридического лица с публичных торгов, утвержденным постановлением СовМина РБ от 8 января 2013 г. №16 «О некоторых вопросах продажи имущества ликвидированного юридического лица». К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору аукциона в указанный в извещении срок заявление с приложением всех необходимых документов, зарегистрированное в журнале регистрации заявлений на участие в торгах, и заключившие с организатором торгов договор о задатке. С подробной информацией о перечне представляемых документов, образцами заявления на участие в аукционе и договора о задатке, а также правилами проведения аукциона можно ознакомиться на сайте организатора аукциона www.cpo.by

В случае признания торгов несостоявшимися в связи с тем, что заявление на участие в них было подано только одним участником либо для участия в них явился только один участник, возможна продажа предмета торгов этому участнику, по начальной цене, увеличенной на 5%

Затраты на организацию и проведение торгов возмещаются организатору аукциона участником торгов, с которым заключается договор купли-продажи в течение 5 дней со дня проведения торгов

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его прод

ОАО «Минский завод отопительного оборудования»
 извещает акционеров о проведении внеочередного общего собрания акционеров, которое состоится **20 апреля 2017 года в 15.00** по адресу:
г. Минск, ул. Тимирязева, 29 – зал заседаний.

ПОВЕСТКА ДНЯ
внеочередного общего собрания акционеров
открытого акционерного общества
«Минский завод отопительного оборудования»

20 апреля 2017 г.
 О приобретении Обществом акций собственной эмиссии с целью безвозмездной передачи государству.

Форма проведения внеочередного собрания смешанная (акционеры – нерезиденты Республики Беларусь – смогут проголосовать заочно).

С материалами по вопросам повестки дня акционеры могут ознакомиться по указанному адресу (у председателя наблюдательного совета) с 11 апреля по 19 апреля 2017 года с 10 до 16 часов.

Регистрация участников собрания будет проводиться с 14.00 до 14.50 в день и по месту проведения собрания **на основании документа, удостоверяющего личность**. Кроме того, представитель акционера должен иметь доверенность (руководитель юридического лица, являющегося акционером, – документы, подтверждающие его полномочия).

Список акционеров для регистрации участников собрания составлен по данным реестра акционеров по состоянию на **1 апреля 2017 года.**

Наблюдательный совет
 УНП 100008064 ОАО «Минский завод отопительного оборудования»

6 04 2017 г.

Общее собрание кредиторов ООО «АэроСити» по вопросу защиты требования индивидуального предпринимателя Иодо Сергея Владимировича состоится 17.04.2017 года в 15.00 в помещении экономического суда города Минска по адресу: г. Минск, ул. Академическая, 15/1. Ознакомится с предъявленными требованиями и выдвинутыми возражениями можно по адресу: г. Минск, пр-т Победителей, д. 101, оф. 1, каб. 1, согласовав время с представителем управляющего по тел. 8-017-388-03-25. Более подробная информация имеется на сайте: <http://bankrot.gov.by>.

УНП 190816859

Печати и штампы, а также свидетельство о государственной регистрации Общества с ограниченной ответственностью «Производственно-коммерческая фирма «Янтарь» от 13.09.1996 №300475062, выданное Витебским областным исполнительным комитетом, считать недействительными в связи с их утратой.

УНП 39171186

Уважаемые акционеры!
«Приорбанк» ОАО доводит до Вашего сведения
информацию о
РАЗМЕРЕ И ПОРЯДКЕ ВЫПЛАТЫ
ДИВИДЕНДОВ ПО ИТОГАМ 2016 ГОДА

- Размер дивидендов по простым акциям составляет 40 копеек на акцию.
 - Размер дивидендов по привилегированным акциям составляет 35 копеек на акцию.
 - Выплата дивидендов будет начата не позднее 10 апреля 2017 года. Срок выплаты – в течение 60 дней.
 Выплата осуществляется на счета акционеров в соответствии с законодательством. Дивиденды могут быть выплачены без открытия счета в течение трех банковских дней после поступления в депозитарий банка соответствующего заявления физического лица.
 - Телефон для справок: **8 (017) 289 90 90.**

Для получения дивидендов физическим лицам необходимо иметь при себе паспорт. Получение дивидендов за третьих лиц допускается при наличии доверенности.

Лицензия на осуществление банковской деятельности НБ РБ №12 от 06.05.2013 года. УНП 100220190

ООО «СтраХЭкспертГрупп»
 Республика Беларусь, 220012, г. Минск, ул. Сурганова, 27, офис 2.
 Тел./факс (+37517) 202 00 84, 202 00 87.
 E-mail: info@belbroker.by, http://www.belbroker.by
 Расчетный счет (BYR) 3012 202 570 010
 Валютный счет (USD) 3012 202 575 015
 Ф-л 529 «Белсвязь» ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 153001720. УНП 101251041. ОКПО 37484932

ГОДОВОЙ БАЛАНС ЗА 2016 ГОД

Активы	Код строки	в тысячах белорусских рублей	
		31 декабря 2016 года	31 декабря 2015 года
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	90	89
Нематериальные активы	120	-	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	170	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	-	-
ИТОГО по разделу I	190	90	89
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	1	1
в том числе материалы:	211	1	1
Расходы будущих периодов	230	1	1
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	33	41
Краткосрочные финансовые вложения	260	-	-
Денежные средства и эквиваленты денежных средств	270	147	92
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	290	182	135
БАЛАНС	300	272	224

Собственный капитал и обязательства	Код строки	в тысячах белорусских рублей	
		31 декабря 2016 года	31 декабря 2015 года
III. СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	35	35
Резервный капитал	440	3	3
Добавочный капитал	450	98	95
Нераспределенная прибыль (непокрытый убыток)	460	105	66
ИТОГО по разделу III	490	241	199
IV. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
ИТОГО по разделу IV	590	-	-
V. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	-	-
Краткосрочная часть долгосрочных обязательств	620	-	-
Краткосрочная кредиторская задолженность в том числе: поставщикам, подрядчикам, исполнителям по авансам	632	-	-
по налогам и сборам	633	3	5
по социальному страхованию и обеспечению	634	15	5
по оплате труда	635	10	13
прочим кредиторам	638	2	1
ИТОГО по разделу V	690	31	25
БАЛАНС	700	272	224

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

Наименование показателей	Код строки	в тысячах белорусских рублей	
		За январь – декабрь 2016 года	За январь – декабрь 2015 года
Выручка от реализации продукции, товаров, работ, услуг	010	329	275
Себестоимость реализованной продукции, товаров, работ, услуг	020	(261)	(230)
Валовая прибыль	030	68	45
Прибыль (убыток) от реализации продукции, товаров, работ, услуг	060	68	45
Прочие доходы по текущей деятельности	070	-	1
Прочие расходы по текущей деятельности	080	(3)	(3)
Прибыль (убыток) от текущей деятельности	090	65	43
Доходы по инвестиционной деятельности	100	17	9
В том числе: проценты к получению	103	17	9
Расходы по инвестиционной деятельности	110	-	-
Доходы по финансовой деятельности	120	12	56
В том числе: курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	121	12	56
Расходы по финансовой деятельности	130	(12)	(37)
В том числе: курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	132	(12)	(37)
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности	140	17	28
Прибыль (убыток) до налогообложения	150	82	71
Налог на прибыль	160	(15)	(13)
Чистая прибыль (убыток)	210	67	58
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	220	3	3
Совокупная прибыль (убыток)	240	70	61

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ №03 от 28.02.2017 г.
Аудиторская организация: ООО «Аудиторско-консалтинговая служба «АУДИКС».
Местонахождение: 220028, г. Минск, ул. Козырская, 15, ком. 804, тел.: 321-02-75, 226-96-22.
 Свидетельство о государственной регистрации №100021951 от 16 июля 2001 г., выданное Минским городским исполнительным комитетом.
 Мы полагаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения. По нашему мнению, бухгалтерская отчетность ООО «СтраХЭкспертГрупп», подготовленная в соответствии с законодательством Республики Беларусь, достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ООО «СтраХЭкспертГрупп» на 31 декабря 2016 г., а также финансовые результаты деятельности и изменения финансового положения ООО «СтраХЭкспертГрупп» за год, закончившийся на указанную дату.
Директор ООО «Аудиторско-консалтинговая служба «АУДИКС»: А.А. Костян.
Примечание: годовая бухгалтерская отчетность в полном объеме размещена на официальном сайте «СтраХЭкспертГрупп» (Главная страница/О компании) по адресу: <http://belbroker.by/finansovaya-otchetnost.html>

ООО «БизнесИнвестИнжиниринг»
(организатор аукциона) проводит 08.05.2017 г. торги
в электронной форме в процедуре ликвидации
(прекращении деятельности) по продаже имущества
ОДО «Белиздор» (продавец)

Лот №	19
Сведения о предмете электронных торгов	Административное помещение, инв. №500/D-708150107, общей площадью 114,0 кв. м
Начальная цена предмета торгов	180 000,00 белорусского рубля, с НДС
Шаг аукциона	5% – 9000,00 белорусского рубля
Сумма задатка	10% – 18000,00 белорусского рубля
Возмещение победителем аукциона расходов, связанных с организацией торгов	100,00 белорусского рубля
Местонахождение предмета торгов	г. Минск, ул. Гало, 76-115
Р/с для перечисления суммы задатка	№3012093820016 в ЗАО «МТБанк» ЦБУ «Милавица», код 117, УНП 191217502, получатель – ООО «БизнесИнвестИнжиниринг»

Торги в электронной форме в процедуре ликвидации (прекращения деятельности) (далее – электронные торги) будут проведены 8.05.2017 г. в 10.00, на электронной торговой площадке ALLTRADES.BY, окончание – 8.05.2017 г. в 17.00. Дополнительную информацию по участию в электронных торгах можно получить по тел. (8-029) 181-34-48, ALLTRADES.BY.
 Дополнительную информацию по лотам: продавец ОДО «Белиздор», в лице ликвидатора А.В. Кшова, тел. (8-029) 118-81-53.
 Порядок проведения аукциона и оформления участия в электронных торгах указан в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора электронных торгов ООО «БизнесИнвестИнжиниринг» – ALLTRADES.BY. Заявление (регистрация) на участие, необходимые документы и задаток в размере 10% по каждому лоту принимаются по 5.05.2017 г.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ
ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ОАО «СТРОЙКОМПЛЕКС»

Предмет торгов	Начальная цена	Размер задатка
Изолированное помещение (инв. №100/D-128334) – двухкомнатная квартира, пл. 56,6 кв. м, расположенная по адресу: Брестская обл., г. Брест, ул. Фомина, 12-9	70 900,00 руб.	936,00 руб.
Условия продажи	Без условий	
Организатор торгов	Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»	
Срок заключения договора купли-продажи	В течение 20 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона	
Условия оплаты	В соответствии с заключенным договором купли-продажи	
Номер р/с для перечисления задатка	3012178938017 в ОАО «БПС-Сбербанк» Региональная дирекция №100 по Брестской области, код 369, г. Брест, ул. Мицкевича, 10. УНП 201028245	
Аукцион состоится 6 мая 2017 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325.		
Сведения о документах, которые необходимо представить для участия в аукционных торгах, можно узнать у организатора аукционных торгов по телефонам: 8 (0162) 20-92-13, 21-88-81, 8 (029) 626-72-52.		
Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10, 329 в рабочие дни с 9.00 до 17.00. Последний день приема заявлений – 5 мая 2017 г. до 17.00		

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ 79-го ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА
по продаже земельных участков в Солигорском районе 10 мая 2017 года

№ лота	1	2	3
Предмет аукциона	право заключения договора аренды земельного участка	земельный участок в частную собственность	земельный участок в частную собственность
Адрес земельного участка	г. Солигорск, ул. Центральная	Солигорский р-н, Чижовичский с/с, п. Чижовка, ул. Дачная, д. 2	Солигорский р-н, г. п. Старобин, ул. Гуляева, район дома №87
Кадастровый номер	625050100001003010	625085412601000366	625056200001001943
Площадь, га	0,1760	0,2441	0,1554
Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества (целевое назначение)	размещение объектов иного назначения, здравоохранения и предоставления социальных услуг, финансового назначения, бытового обслуживания населения (строительство многофункционального здания с обязательным размещением аптеки, пункта банковских услуг, объекта бытового обслуживания населения)	размещение объектов усадебной застройки (строительство и обслуживание жилого дома)	размещение объектов усадебной застройки (строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома)
Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории*	имеются асфальтированные подъездные пути, возможность подключения к сетям связи, канализации, электроснабжения, газоснабжения	имеется дорога с гравийно-песчаным покрытием, возможность подключения к сетям газоснабжения и электроснабжения	имеется подъезд с гравийным покрытием, возможность подключения к сетям газоснабжения, электроснабжения, телефонизации
Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций и сооружений	придорожные полосы (контролируемые зоны) автомобильных дорог, охранные зоны линий связи и радиотелефонии – 0,0051 га, электрических сетей – 0,0031 га	ограничений в использовании земель нет	охранные зоны электрических сетей – 0,0314 га
Начальная цена продажи, руб.	9 480,85	2 663,77	8 556,62
Сумма задатка, руб.	1 896,00	532,00	1 711,00
Условия продажи	10 лет / 1. обеспечить соблюдение требований Градостроительного паспорта земельного участка при осуществлении проектирования и строительства; 2. см. пункт 6	30 лет / см. пункт 6	- / 1. обеспечить соблюдение требований Градостроительного паспорта земельного участка при осуществлении проектирования и строительства; 2. см. пункт 6
Затраты на организацию и проведение аукциона, руб.	2 804,39	63,00	1 655,15
+ затраты на объявление в СМИ, оплата услуг аукциониста			

* в разделе указаны коммуникации, к которым возможно подключение в указанном населенном пункте.
 Продавец: Солигорский районный исполнительный комитет, 223710, г. Солигорск, ул. Козлова, 35.
 Порядок проведения аукциона и порядок оформления участия в торгах определяются Гражданским кодексом Республики Беларусь, Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков и Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже земельных участков в частную собственность, утвержденными постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 №462.
 1. Аукцион состоится в 15.00 10 мая 2017 года по адресу: г. Солигорск, ул. Козлова, 35, зал заседаний райисполкома.
 2. Для участия в аукционе необходимо представить следующие документы:
 2.1. заявление на участие в аукционе по установленной форме; при подаче заявления представитель юридического лица должен иметь паспорт, доверенность на участие в аукционе и на подписание документов, физическое лицо (или его представитель, участвующий в аукционе по доверенности) – паспорт;
 2.2. копии устава, учредительных документов, свидетельства о государственной регистрации юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов (для юридического лица), копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования (для индивидуальных предпринимателей), копию паспорта, выписку об открытии в филиале 633 ОАО «АСБ Беларусбанк» лицевого счета для возврата задатка (для физических лиц);
 2.3. документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на расчетный счет Солигорского райисполкома (УНН 601061003) №3641000004297 в филиал 633 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 969, с отметкой банка;
 2.4. гражданин, индивидуальный предприниматель или юридическое лицо заключает с Солигорским районным исполнительным комитетом соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по установленной форме;
 2.5. к участию в аукционе по лоту №3 допускаются граждане Республики Беларусь и юридические лица.
 3. По лотам №№1–2 осуществляется ежегодная уплата арендной платы согласно кадастровой стоимости земельного участка и его целевому назначению, по лоту №3 – ежегодная уплата земельного налога согласно законодательству.
 4. Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с земельными участками и документацией.
 5. Аукцион по каждому лоту состоит при наличии не менее двух участников. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов максимальную цену.
 6. Победитель аукциона либо единственный участник несоответствующего аукциона обязан: подписать протокол аукциона в день проведения аукциона; в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона внести плату за предмет аукциона (в счет оплаты засчитывается сумма внесенного задатка), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изголомением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения; не позднее 2 рабочих дней после совершения оплаты заключить с рай(сель)исполкомом договор аренды земельного участка и осуществить в двухмесячный срок, после его заключения, государственную регистрацию права на земельный участок; юридическому лицу, индивидуальному предпринимателю не позднее 6 месяцев, а гражданину не позднее одного года со дня утверждения в установленном порядке проектной документации на строительство объекта приступить к освоению земельного участка; в течение одного месяца со дня осуществления государственной регистрации права на земельный участок получить в отделе архитектуры и строительства райисполкома техническую документацию на строительство объекта; получить в установленном порядке разрешение на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта в срок, не превышающий двух лет; осуществить строительство жилого дома – в сроки, установленные законодательством, иного объекта – в сроки, определенные проектно-сметной документацией.
 7. Заявки на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Солигорск, ул. Козлова, 35, кабинет 244, с 8.00 до 16.00 по рабочим дням по 3 мая 2017 года включительно, тел.: 8 (0174) 22 77 46, 22 55 23

Полное наименование и место нахождения	Открытое акционерное общество «Гранд Фэшен Хаус» г. Брест, ул. Куйбышева, 13-40
Полное наименование, местонахождение эмитента, акции которого приобретаются	Открытое акционерное общество «Гранд Фэшен Хаус» г. Брест, ул. Куйбышева, 13-40
Цель приобретения акций	Сокращение общего количества акций (аннулирование) и уменьшение уставного фонда общества
Количество приобретаемых акций по требованию акционеров	20 722 (двадцать тысяч семьсот двадцать две) штук. В случае если общее количество акций, предложенных для выкупа по требованию акционеров, превышает количество акций, которое может быть приобретено акционерным обществом с учетом указанного выше ограничения, акции выкупаются у акционеров пропорционально заявленным требованиям. Приобретение акций обществом по требованию акционеров не осуществляется в случаях установления законодательством соответствующих запретов (ограничений)
Цена, по которой покупатель намерен приобрести акции	3,00 (три рубля 00 копеек) бел. руб. за одну акцию с оплатой денежными средствами
Срок, форма и порядок оплаты акций	Путем перечисления денежных средств на счет продавца в течение 30 календарных дней с момента заключения договора купли-продажи акций
Адрес, по которому будут приниматься заявления с требованием выкупа акций и заключаться договоры купли-продажи акций	г. Брест, ул. Куйбышева, 13-40
Срок, в течение которого акционеры могут предоставить заявление с требованием выкупа акций	с 08.04.2017 г. по 07.05.2017 г.
Срок, в течение которого осуществляется приобретение акций	с 08.05.2017 г. по 07.06.2017 г.
Контактный телефон	8 (0162) 21 16 19
УНП 290671335	Совет директоров

SEX=БАЛАСЫ

НЕ РАБОТА, А МАРА!

Работа... Як многа ў гэтым слове... Але добра, калі пераважна ці ўвогуле цалкам — станоўчага. А тое, ведаецца, часам бывае зусім інакш... («Хаджу на работу вельмі хутка. Каб не перадумаць») Але хочаш не хочаш, а прыкладаць пэўныя намаганні трэба, бо куды ж без гэтага? («Ходзіш на работу — няма калі жыць. Не ходзіш — няма на што») Таму, чаго там хаваць, многія мараць аб занятку, каб, як той казаў, і грошы добрыя атрымаваць, і напружвацца як мага менш. Ну, ці нейкія іншыя прыемныя дывідэнды ці бонусы мець. («Прышоў на работу і як да-ва-й піць гарбату і сядзець у інтэрнэце!») Але так мы вярнуліся да таго, з чаго пачыналі. («— Зарплата, ты ўвогуле ў курсе, што я на работу хаджу?») Нядаўна прачытаў навіну, што ў Фэйсбуку з'явілася група, прысвечаная мужам і бойфрэндам, якія мусяць кожныя пяць хвілін фатаграфіраваць сваіх інстаграм-залежных каханых. З аднаго боку, іх як звычайна бы шкадуюць, паказваючы і раскажваючы, які гэта цяжкі занятак, — патураць капрызам сваіх другіх палавінак. («Галоўнае для дзяўчыны — знайсці таго самага, які яе нармальна сфатаграфуе»)

З іншага боку, мужчын жа ніхто не прымушае пад дулам пісталета, самі свае здольнасці дэманструюць, калі час надыходзіць? («Чэмпіён свету па гольфе можа проста ад межа пасадзіць пяць сотак бульбы. Але ён не ведае аб сваім таленце, таму што ён чэмпіён свету па гольфе») І, што самае цікавае, у іх сапраўды часта атрымліваецца зрабіць арыгінальныя здымкі. Як жартавала каманда БДУ, чэмпіён Вышэйшай лігі КВЗ, парадзіруючы журы, членаў, якім даводзіцца падымаць таблічкі з баламі, «гэта ж сабачая работа... а іх жа гэтак ніхто не вучыць!» А ўсё чаму? Дык ідэальны кадр здабываюць для каханай! Чым не бонус? Зноў жа — пляжы, пальмы, яхты... У такіх умовах можна крыху і напружыцца, разлічваючы потым на ўдзячнасць з боку спадарожніцы. («— Ты зразумей, калі ты ўкладваеш у дзяўчыну сродкі, дык табе гэта потым усё вярнецца з працэнтамі! Як у ашчадным банку! — Выходзіць, я двойчы ў MMM укладуся...»)

Словам, калі захацець, дык пры пэўных намаганнях і долі шанцавання можна адчуць сябе яшчэ тым шчасліўчыкам! (З вядомага мультфільма: «— Павер мне, Карлсан, не ў пірагах шчасце... — Ты што, з глузду з'ехаў? А ў чым жа яшчэ?») Памятаецца, як па свеце шукалі кандыдата на ролю даглядчыка... трапічнага вострава? За добрую зарплату ён павінен быў проста жыць у гэтым райскім месцы і пісаць справаздачы пра чарапах, чысцюцькі пясочак, прыбой... («Рай — гэта калі няма будзільнікаў, панядзелкаў і начальнікаў») Пісалі пра 22-гадовую аўстралійскую мадэль, студэнтку Гарварда, якая ў вольны час падарожнічае па самых прыгожых кутках планеты дзеля сексуальнага фота і купальніку на фоне незвычайных марскіх істот. Здымкі ў сёціве атрымалі такую папулярнасць, што дзяўчына ўстанавіла дзелавыя адносіны з гасцініцамі і брэндамі купальнікаў, якія цяпер і рэкламуе. Дзякуючы гэтаму свае падарожжы мадэль стала аплачваць толькі напалову. (З таго ж мультыка: «— А мы тут плюшкамі балуемся...»)

Фота Сяргея Нікановіча.

У Расіі неяк быў патрэбны выпрабавальнік... канал з «работай» дома. Адным з патрабаванняў да кандыдата пазначыўся маларухомы лад жыцця: для штотдзённага прагляду тэлеперадач на канале на працягу не менш як дзесяці гадзін на суткі. («Пайду спалучу прыемнае з карысным: пасплю і пасплю») А калі б яшчэ і з каханай разам можна было б на такую работу ўладкавацца... («Знайсі свайго чалавека з тым жа псіхічным расстройствам — вялікая каштоўнасць».)

А навіну са Швецыі чулі? Там адзін палітык нядаўна прапанаваў рабіць падчас працоўнага дня перарывы... для сексу. Па яго задуме, работадаўцы павінны даваць супрацоўнікам для інтымнага гадзіну, якая аплачваецца. Маўляў, усё для ўмацавання адносін у парах, бо яны мала часу бавяць разам. («— Любы, ты са мной шчаслівы? — А куды падзець?») Палітык не выключае, што работнікі могуць выкарыстоўваць гэты час і па іншым прызначэнні, для прагулкі напрыклад. («Калі б мне мой урач сказаў, што мне засталося жыць восем гадзін, я пайшоў бы з каханай па крамах! І гэтыя восем гадзін падаліся б мне вечнасцю») Так што цікава будзе дачакацца працягу тэмы са Швецыі.

Беларусы ў пошуках работы мары таксама не адстаюць ад свету. Памятаецца маналог мужа ранкам пасля карпаратыву ад усё той жа каманды БДУ? («— Дзе мая жонка? — У раддоме. — Чаму? — Робіць. — Гэта ж трэба, у раддом, як на работу!») Дык вось нядаўна адна сямейная пара арганізавала ўласны бізнес па вытворчасці інтымнай змазкі з натуральных прадуктаў, заняўшы вольную нішу на рынку. А што, і самім добра, і людзям карысць. («— У-у-у, як рамантычна... Свечкі, масла... — Дарагая, закрыў капот!»)

А нядаўняя нашумелая рэклама беларускай жаночай бялізны? У ёй паказана быццам бы гэта работа — мара сапраўдных мужчын. Мускулістыя хлопцы шчыруюць на вытворчасці: выбрабляюць фурнітуру, прасуюць бялізну і ўпакоўваюць яе... («— Ты вядзеш няправільны лад жыцця. — Толькі не трэба мне зайздросціць!») Што б там ні казалі, атрымалася крэатыўна. І ў гэтым мне бачыцца та самая работа мары. Тых людзей, якія зрабілі гэтую рэкламу. Яны па-добраму пахуліганілі, а ім за тое яшчэ і грошай далі. Таму напрыканцы галоўнае. «Як казаў мой дзед: «Калі «накасячыў», а адчування віны так і не з'явілася, значыць, усё зрабіў правільна!»

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«Асвоіць дуду можа амаль кожны»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «43».)

— Раней многія выканаўцы і майстры, якія стаялі каля вытокаў сучаснага дударства, адзначалі адсутнасць маладых музыкаў, што імкнуцца навучыцца граць на інструменце. Але ж сёння мы бачым, што іх кола пашыраецца...

— Магчыма, справа ў тым, што зараз больш дасканала распрацаваная сістэма навучання ігры на інструменце. Калі мы пачыналі адраджаць дуду, то многае напачатку рабілі шляхам спроб і памылак, да канца не разумеючы, у які бок ісці. Сёння моладзь можа абапірацца на нашы напрацоўкі, звярнуцца па параду, пачытаць кнігі, паглядзець відэаўрокі «Дуда беларуская», якія я распрацаваў.

— Дарэчы, ці карыстаюцца яны папулярнасцю? Ты атрымліваў нейкія водгукі?

— Так, гэтыя запісы можна знайсці ў інтэрнэце ў вольным доступе. У іх я раскажваю пра тое, як дуду выбіраць, наладжваць, як правільна музыканту трымаць паставу на сцэне. Урокі ўжо набралі шмат праглядаў, і сапраўды іх досыць актыўна каментуюць гледачы. Відэазапісы дазваляюць зразумець, як працуе «кухня» навучання ігры, з чым дзвядзецца сутыкнуцца музыканту-пачаткоўцу ў будучыні. Нават на першым этапе важна ведаць асноўныя элементы канструкцыі дуды, эстэтыку кожнага з двух відаў, распаўсюджаных на Беларусі — трохбурдоннай мацянікі і так званай лепельскай, аднабурдоннай. Таму ўрокі хутчэй можна назваць дударскім «лікбезам», які пры жаданні можа ператварыцца ў занятак жыцця.

— Ты жывеш у вёсцы на Ашмяншчыне, маеш свой дом. Для дудара і майстра важна знаходзіцца блізка да прыроды? Магчыма, гэта дапамагае па-іншаму ўспрымаць інструмент?

— Гэта важна для кожнага чалавека. Я гараджанін і люблю камфорт, але ў вёсцы пачувваюся сапраўды на сваім месцы. Тут жыццё ўспрымаецца па-іншаму, па-іншаму ставіцца да працы. У горадзе мы многае атрымліваем, амаль не прыкладаючы намаганняў, таму больш лянуемся. А ў сваім доме ў вёсцы, каб было цёпла ў хаце, пра гэта трэба клапаціцца, прыкладаць намаганні. Каб была ежа на стале, таксама працаваць. Ды і людзі жывуць іншымі каштоўнасцямі, іх хвалююць

больш жыццёва важныя пытанні, а не спрэчкі ў Фэйсбуку.

— Фалькларысты, якія прапагандуюць «чысціню» беларускай песні, часта наракаюць на тое, што гурты не заўсёды правільна працываюць матэрыял, непаважліва да яго ставяцца. Як ты адчуваеш, што з вашай музыкай усё ў парадку?

— Я маю добрага дарадцу, майстра і дудара, даследчыка інструмента Тодара Кашкурэвіча. Да яго меркавання прыслухоўваюся, яго заўвагі ўлічваю. Калі ён не сварыцца, не наракае, то ўсё добра. Так часцей за ўсё і атрымліваецца, але некалькі разоў ён досыць крытычна выказаўся пра нашы песні, бо ў сваёй працы мы імкнёмся спалучыць электроннае танцавальнае гучанне, электрагітару з традыцыйнай песняй. Але мне падаецца, што непавага да аўтэнткі — не ў яе правільным ці няправільным працыванні. Непавага — у забыцці, у адкладанні, складванні ў шуфляду. Любая форма, у якой мы сёння прадстаўляем народную песню, дае ёй магчымасць атрымаць новае жыццё, быць пачутай.

— Таксама і дуда можа выкарыстоўвацца ў любой музыцы?

— Так, але тут важна правільна спалучаць яе з іншымі інструментамі, умела выбудоўваць кампазіцыю, працаваць з ёй. Бо, напрыклад, не заўсёды можна выкарыстоўваць гукі бурдона дуды. Гэта ж фактычна адна нота, якая гучыць увесь час і можа цалкам зб'янтэжыць музыкаў, якія граюць на іншых інструментах.

— Гурт Рава раней працаваў толькі з народнымі песнямі, надаваў ім сучаснае гучанне. Ведаю, што цяпер вы працуеце над аўтарскім матэрыялам. Чаму так?

— Напэўна, проста прыйшоў час зрабіць нешта сваё. Відаць, кожны гурт, які працуе ў галіне народнай музыкі, праходзіць пэўныя этапы станаўлення. Мы пачынаем з простых сярэднявечных мелодый, граем акустыку, потым спрабуем «абнавіць» фальклорны матэрыял і ўжо пазней — калі ведаем, які працаваць з інструментамі, як будаваць кампазіцыю — звяртаемся да сваёй творчасці. Але не скажу, што Рава надта зменіць гучанне. Музыка застанецца ў нашым стылі, проста тэксты і мелодыі будуць аўтарскія.

— Сёння на беларускай сцэне досыць многа гуртоў, падобных адзін на аднаго: часцей за ўсё яны граюць сярэднявечныя мелодыі, паўтараючы стыль «Старога Ольсы». Як ставіцца да такіх «клонаў»?

— Не думаю, што варта іх успрымаць сур'ёзна як з'яву. Многія з такіх калектываў працуюць у асноўным як камерцыйныя: граюць на вяселлях, святах, фэстах, вузкіх рыцарскіх тусоўках. Проста рамясто дзеля прыбытку. Але я спадзяюся, што кожны з іх, прайшоўшы першыя этапы на сцэне, здолее стаць сапраўды цікавым праектам.

«Граю ўжо больш як 15 гадоў, але сябры кажуць, што толькі пасля пятага года я пачаў больш-менш правільна абыходзіцца з дудой».

— Разам з тым беларуская дударская традыцыя сёння становіцца больш навукова абгрунтаванай, бо разам з майстрамі працуюць і даследчыкі, якія ў архівах, музеях адкрываюць новыя факты...

— Мне падаецца, што гэтая навуковасць, наадварот, звукае кола зацікаўленых. Калі мы пачыналі, важным быў перадусім энтузіязм, жаданне граць, вучыцца, майстраваць. А сёння мноства правілаў, пажаданняў ператвараюць кола дудароў у кола выбраных...

— Паказальны прыклад пісьменніка, даследчыка Вітала Воранава, які захацеў навучыцца граць на дудзе і навучыўся, працягвае ўдасканальвацца. Так можа кожны?

— Амаль. Тут важна мець шмат цярылівасці, жадання, энтузіязму. І — гэта галоўнае — пачуццё рытму. Калі наладзіць інструмент, каб ён гучаў больш-менш правільна, можна з дапамогай цюнара, то без пачуцця рытму не атрымаецца нічога. Калі я сам толькі пачынаў, то ад маіх заняткаў-спроб вельмі моцна пакутавалі суседзі і сябры — я тады яшчэ жыў з бацькамі ў гарадской кватэры. Граю ўжо больш як 15 гадоў, але сябры кажуць, што толькі пасля пятага года я пачаў больш-менш правільна абыходзіцца з дудой. Таму пачаткоўцам я пажадаю паслядоўнасці, цвёрдасці і настойлівасці, а іх атачэнню — моцнага цярынення. Спачатку дзвядзецца моцна напакутавацца.

Марына ВЕСЯЛУХА.
 vesialuha@zviazda.by

ЧЫРВОНКА
 ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ №12

ад 19 лютага 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі газеты —

 рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,
 грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

 Дырэктар — галоўны рэдактар
 СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

 Адказныя за выпуск: рэдактар аддзела
 Надзея НІКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей РАСОЛЬКА.
 Выдавец — рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
 Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

 Кантактныя тэлефоны: 292 44 12, 287 17 41.
 e-mail: info@zviazda.by

 Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве
 «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
 ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009.
 220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79.
 Тыраж 20.008.
 Нумар падпісаны ў 19.30 05.04.2017 г.

ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)

Республика Беларусь, 220007, г. Минск, ул. Московская, 14
Тел.: (+375 17) 309 15 15, (+375 29) 309 15 15, (+375 33) 309 15 15

Годовая индивидуальная бухгалтерская (финансовая) отчетность банка в соответствии с НСФО на 1 января 2017 г. в полном объеме размещена на сайте банка по адресу: www.vtb-bank.by.

УНП 101165625.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2017 г.

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2016 год	2015 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	3	28 550	30 964
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	4	98 976	197 858
5	Средства в банках	1104	5	110 795	133 040
6	Ценные бумаги	1105	6	288 321	174 232
7	Кредиты клиентам	1106	7	620 271	845 648
8	Производные финансовые активы	1107	8	-	455
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	9	997	997
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	10	47 483	47 107
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	11	1 967	2 510
12	Отложенные налоговые активы	1111	12	494	430
13	Прочие активы	1112	13	14 070	17 186
14	ИТОГО активы	11		1 211 924	1 450 427
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
16	Средства Национального банка	1201		-	50 984
17	Средства банков	1202	14	237 035	397 390
18	Средства клиентов	1203	15	777 981	805 848
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	16	21 451	29 054
20	Производные финансовые обязательства	1205		-	23
21	Отложенные налоговые обязательства	1206		-	-
22	Прочие обязательства	1207	17	20 200	28 940
23	ВСЕГО обязательства	120		1 056 667	1 312 239
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
25	Уставный фонд	1211		77 962	77 962
26	Эмиссионный доход	1212		3 432	3 432
27	Резервный фонд	1213		7 854	7 252
28	Фонды переоценки статей баланса	1214		30 458	28 859
29	Накопленная прибыль	1215		35 551	20 683
30	ВСЕГО собственный капитал	121	18	155 257	138 188
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		1 211 924	1 450 427

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2016 год	2015 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		189 351	166 128
2	Процентные расходы	2012		80 381	102 443
3	Чистые процентные доходы	201	19	108 970	63 685
4	Комиссионные доходы	2021		44 797	57 894
5	Комиссионные расходы	2022		6 483	7 620
6	Чистые комиссионные доходы	202	20	38 314	50 274
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	21	84	100
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	22	14 470	9 274
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	23	(4 376)	28 811
11	Чистые отчисления в резервы	207	24	81 997	86 050
12	Прочие доходы	208	25	7 267	10 451
13	Операционные расходы	209	26	63 484	59 933
14	Прочие расходы	210	27	2 560	3 143
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		16 688	13 469
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212		(63)	1 432
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		16 751	12 037
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	28	6,4460	4,6317
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		-	-

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ независимой Аудиторской организации ООО «Эрнст энд Янг» по годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), подготовленной по итогам деятельности за 2016 год

Г-ну Иванову Владимиру Владимировичу
Председателю Правления ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)
Акционерам, Совету Директоров и Правлению ЗАО Банк ВТБ (Беларусь)
Национальному банку Республики Беларусь

Мы провели аудит прилагаемой годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее – «годовая финансовая отчетность») Закрытого акционерного общества Банк ВТБ (Беларусь) (далее – ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) или «Банк»), состоящей из:

- Бухгалтерского баланса Банка на 1 января 2017 года (Форма 1);
- Отчета о прибылях и убытках Банка за 2016 год (Форма 2);
- Отчета об изменении собственного капитала Банка за 2016 год (Форма 3);
- Отчета о движении денежных средств Банка за 2016 год (Форма 4);
- Примечаний к годовой финансовой отчетности.

Указанная годовая финансовая отчетность была подготовлена руководством Банка в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 г. № 57-3 «О бухгалтерском учете и отчетности», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 12 декабря 2013 года №728 «Об утверждении Инструкции об организации ведения бухгалтерского учета и составления отчетности в Национальном банке Республики Беларусь, банках и небанковских кредитно-финансовых организациях Республики Беларусь», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 9 ноября 2011 года №507 «Об утверждении Инструкции по составлению годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности банками и небанковскими кредитно-финансовыми организациями Республики Беларусь» и другими нормативными правовыми актами Национального банка Республики Беларусь, регулирующими порядок ведения бухгалтерского учета и подготовки годовой финансовой отчетности для банков Республики Беларусь и действовавшими в отчетном периоде (далее – «законодательство Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности»).

Обязанности руководства аудируемого лица по подготовке годовой финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за составление и представление годовой финансовой отчетности, прилагаемой на 61 листе, в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности и организацию системы внутреннего контроля, необходимой для составления годовой финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие недобросовестных действий или ошибок.

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всеобщий капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2015 г.	3011	77 962	3 432	6 689	29 767	23 362	141 212
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	563	(9 084)	5 497	(3 024)
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	12 037	5 621	17 658
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	563	(563)	x	-
2.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	x	(20 682)	x	(20 682)
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(20 682)	x	(20 682)
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
2.7	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	124	(124)	-
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2016 г.	3013	77 962	3 432	7 252	20 683	28 859	138 188
Раздел II. За отчетный год								
4	Остаток на 1 января 2016 г.	3011	77 962	3 432	7 252	20 683	28 859	138 188
5	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	602	14 868	1 599	17 069
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	16 751	1 760	18 511
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	602	(602)	x	-
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	x	(1 442)	x	(1 442)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(1 442)	x	(1 442)
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-
5.7	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	161	(161)	-
5.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
6	Остаток на 1 января 2017 г.	3013	77 962	3 432	7 854	35 551	30 458	155 257

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2016 год	2015 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	41	16 751	12 037
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212		1 760	5 621
В том числе:					
2.1	переоценка основных средств, объектов незавершенного строительства и оборудования к установке	3012121	41	1 760	5 621
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122		-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123		-	-
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121	41	18 511	17 658

Обязанности Аудиторской организации

Мы несем ответственность за выраженное нами аудиторское мнение о достоверности годовой финансовой отчетности, основанное на результатах проведенного аудита.

Годовая финансовая отчетность Банка за 2016 год была проверена другой аудиторской организацией, аудиторское заключение которой датировано 1 марта 2016 года и содержит безусловное положительное мнение о годовой финансовой отчетности за 2016 год.

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12 июля 2013 года № 56-3 и национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь. Данные правила обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной годовой финансовой отчетности.

В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры, направленные на получение аудиторских доказательств, подтверждающих значения показателей годовой финансовой отчетности Банка, а также другую раскрытую в ней информацию. Выбор аудиторских процедур осуществлялся на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения годовой финансовой отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения годовой финансовой отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля Банка, необходимая для составления годовой финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы. Аудит также включал оценку применяемой учетной политики, обоснованности учетных оценок и общего содержания годовой финансовой отчетности Банка.

Мы полагаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

Аудиторское мнение

По нашему мнению, годовая финансовая отчетность достоверно, во всех существенных аспектах, отражает финансовое положение ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) по состоянию на 1 января 2017 года, финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения (движение денежных средств) за год по указанной дате в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 г. № 57-3 «О бухгалтерском учете и отчетности», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 12 декабря 2013 года №728 «Об утверждении Инструкции об организации ведения бухгалтерского учета и составления отчетности в Национальном банке Республики Беларусь, банках и небанковских кредитно-финансовых организациях Республики Беларусь», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 9 ноября 2011 года №507 «Об утверждении Инструкции по составлению годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности банками и небанковскими кредитно-финансовыми организациями Республики Беларусь»

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2015 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2016 г.	2015 г.
				5	6
1	2	3	4	5	6
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
2	Полученные процентные доходы	70100		202 380	156 612
3	Уплаченные процентные расходы	70101		(91 518)	(99 958)
4	Полученные комиссионные доходы	70102		45 528	54 689
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103		(8 533)	(8 021)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		-	-
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105		84	100
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106		14 971	9 186
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107		(4 808)	-
10	Прочие полученные доходы	70108		4 346	5 117
11	Прочие уплаченные расходы	70109		(55 183)	(53 368)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110		-	(1 526)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах - итого	701		107 267	62 831
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200		145 985	149 716
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201		(25 868)	(12 947)
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202		(52 289)	(150 051)
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203		169 831	(75 582)
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204		455	107 804
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205		(393)	15 314
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов - итого	702		237 721	34 254
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300		(49 738)	1 578
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301		(177 052)	(198 102)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302		(64 086)	174 060
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг, выпущенных банком	70303		(8 013)	19 080
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304		(23)	(15 851)
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305		(549)	(12 184)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств - итого	703		(299 461)	(31 419)
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70		45 527	65 666
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100		(6 674)	(2 631)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101		90	(3 655)
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102		-	(450)
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103		-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104		(773 888)	(30 000)
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105		714 524	30 000
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71</			

ФРАНСАБАНК FRANSABANK

«Франсабанк» Открытое акционерное общество
Республика Беларусь,
г. Минск, пр-т Независимости, 95А
тел. (017) 389 36 36, факс (017) 389 36 37
office@fransabank.by www.fransabank.by

Бухгалтерский баланс на 1 января 2017 г.

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2016 год	2015 год
1	2	3	5	6
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	8 138	11 348
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	9	1
4	Средства в Национальном банке	1103	2 445	4 018
5	Средства в банках	1104	1 661	7 920
6	Ценные бумаги	1105	42 194	32 584
7	Кредиты клиентам	1106	51 115	51 767
8	Производные финансовые активы	1107	-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	-	-
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	19 304	18 303
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	-	-
12	Отложенные налоговые активы	1111	-	-
13	Прочие активы	1112	750	872
14	ИТОГО активы	11	125 616	126 813
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
16	Средства Национального банка	1201	-	-
17	Средства банков	1202	38 897	49 322
18	Средства клиентов	1203	42 821	41 211
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	-	-
20	Производные финансовые обязательства	1205	-	-
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	-	-
22	Прочие обязательства	1207	418	351
23	ВСЕГО обязательства	120	82 136	90 884
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ			
25	Уставный фонд	1211	16 042	11 370
26	Эмиссионный доход	1212	-	-
27	Резервный фонд	1213	1 110	790
28	Фонды переоценки статей баланса	1214	13 899	13 383
29	Накопленная прибыль	1215	12 429	10 386
30	ВСЕГО собственный капитал	121	43 480	35 929
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12	125 616	126 813

Отчет о прибылях и убытках за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2016 год	2015 год
1	2	3	5	6
1	Процентные доходы	2011	13 583	11 557
2	Процентные расходы	2012	4 260	5 610
3	Чистые процентные доходы	201	9 323	5 947
4	Комиссионные доходы	2021	2 174	2 576
5	Комиссионные расходы	2022	338	270
6	Чистые комиссионные доходы	202	1 836	2 306
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	5
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(2)	4
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	3 674	5 500
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	-	-
11	Чистые отчисления в резервы	207	1 313	2 091
12	Прочие доходы	208	246	346
13	Операционные расходы	209	8 778	7 723
14	Прочие расходы	210	322	356
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	4 664	3 938
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	403	732
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	4 261	3 206
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях			
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	0,0808	0,0712
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23	-	-

Отчет об изменении собственного капитала за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала					фонды переоценки статей баланса	всеобщий капитал
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Раздел I. За год, предшествующий отчетному									
1	Остаток на 1 января 2015 г.	3011	11 370	-	699	8 646	12 882	33 597	
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправления существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-	
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	91	1 740	501	2 332	
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	3 206	522	3 728	
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	91	(91)	x	-	
2.3	операции с учредителями (участниками):	30123	-	-	x	(1 396)	x	(1 396)	
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	x	x	x	-	
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(1 396)	x	(1 396)	
2.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-	
2.7	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	21	(21)	-	
2.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	
3	Остаток на 1 января 2016 г.	3013	11 370	-	790	10 386	13 383	35 929	
Раздел II. За отчетный год									
4	Остаток на 1 января 2016 г.	3011	11 370	-	790	10 386	13 383	35 929	
5	Изменения статей собственного капитала	3012	4 672	-	320	2 043	516	7 551	
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	4 261	525	4 786	
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	320	(320)	x	-	
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	4 672	-	x	(1 907)	x	2 765	
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	4 672	-	x	x	x	4 672	
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(1 907)	x	(1 907)	
5.6	операции с собственными выкупленными акциями	301233	-	x	x	x	x	-	
5.7	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	9	(9)	-	
5.8	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	
6	Остаток на 1 января 2017 г.	3013	16 042	-	1 110	12 429	13 899	43 480	

Сведения о совокупном доходе за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2016 год	2015 год
1	2	3	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	4 261	3 206
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	525	522
2.1	переоценка основных средств, объектов незавершенного строительства и оборудования к установке	3012121	525	522
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122	-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123	-	-
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124	-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125	-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121	4 786	3 728

Отчет о движении денежных средств за 2016 год

(в тысячах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2016 г.	2015 г.
			3	5
1	2	3	5	6
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
1	Полученные процентные доходы	70100	14 426	11 779
3	Уплаченные процентные расходы	70101	(4 568)	(6 814)
4	Полученные комиссионные доходы	70102	2 172	2 634
5	Уплаченные комиссионные расходы	70103	(340)	(267)
6	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104	-	5
7	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	(2)	4
8	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	3 680	5 088
9	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	-	-
10	Прочие полученные доходы	70108	505	354
11	Прочие уплаченные расходы	70109	(8 355)	(7 442)
12	Уплаченный налог на прибыль	70110	(210)	(941)
13	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах - итога	701	7 308	4 400
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	(14)	19 921
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	5 804	1 466
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	405	(6 955)
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	1 082	13 853
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204	-	-
19	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	(102)	697
20	Потоки денежных средств от изменения операционных активов - итога	702	7 175	28 982
21	Чистый прирост (снижение) денежных средств Национального банка	70300	-	(3 773)
22	Чистый прирост (снижение) денежных средств банков	70301	(9 082)	(13 601)
23	Чистый прирост (снижение) денежных средств клиентов	70302	(271)	4 403
24	Чистый прирост (снижение) денежных средств от ценных бумаг, выпущенных банком	70303	-	-
25	Чистый прирост (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304	-	-
26	Чистый прирост (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305	(134)	(1 545)
27	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств - итога	703	(9 487)	(14 516)
28	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от операционной деятельности	70	4 996	18 866
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
30	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	(1 303)	(223)
31	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101	-	-
32	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71102	-	-
33	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103	-	-
34	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104	(98 623)	(29 125)
35	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105	90 636	12 434
36	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71	(9 290)	(16 914)
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ				
38	Эмиссия акций	72100	-	-
39	Выкуп собственных акций	72101	-	-
40	Продажа ранее выкупленных собственных акций	72102	-	-
41	Выплата дивидендов	72103	(1 907)	(1 396)
42	Чистый поток денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72	(1 907)	(1 396)
43	Влияние изменений валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73	254	3 680
44	Чистый прирост (снижение) денежных средств и их эквивалентов	74	(5 947)	4 236
45	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	x	17 715
46	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	11 768	x

Председатель Правления

А.В. Игнатов

Главный бухгалтер

Л.Б. Паденова

Дата подписания: 27 марта 2017 г.

Лицензия на осуществление банковской деятельности
Национального банка Республики Беларусь № 15 от 26.04.2013 г. УНП 100755021

Иностранное унитарное предприятие «Делойт и Туш»
ул. К. Цеткин, д. 51А, 13-й этаж,
Минск, 220004
Республика Беларусь
Тел. +375 (17) 309 99 00
Факс +375 (17) 309 99 01
www.deloitte.by

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ПУБЛИКУЕМОЙ СОКРАЩЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ «ФРАНСАБАНК» ОТКРЫТОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА ЗА ГОД, ЗАКОНЧИВШИЙСЯ 31 ДЕКАБРЯ 2016 ГОДА

Акционерам «Франсабанк» Открытого акционерного общества

Прилагаемая публикуемая сокращенная финансовая отчетность, включающая сокращенный бухгалтерский баланс по состоянию на 1 января 2017 года и соответствующие сокращенные отчеты о прибылях и убытках, об изменении собственного капитала и о движении денежных средств за 2016 год, составлена на основе аудированной годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО за 2016 год, подготовленной в соответствии с Национальными стандартами финансовой отчетности Республики Беларусь. Мы выразили безусловно положительное мнение по годовой финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО в аудиторском заключении от 27 марта 2017 года. Аудированная годовая финансовая отчетность и публикуемая сокращенная финансовая отчетность не отражают влияния событий, произошедших после даты аудиторского заключения.

В данной публикуемой сокращенной финансовой отчетности не раскрывается вся информация, требуемая Национальными стандартами финансовой отчетности и другими законодательными актами, регулирующими порядок составления и представления годовой финансовой отчетности. Поэтому ознакомление с публикуемой сокращенной финансовой отчетностью не заменяет ознакомления с аудированной финансовой отчетностью «Франсабанк» ОАО.

Ответственность руководства за подготовку сокращенной отчетности

Руководство Банка несет ответственность за подготовку данной публикуемой сокращенной финансовой отчетности на основе аудированной годовой финансовой отчетности в соответствии с Инструкцией «О раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк Развития Республики Беларусь».

небанковской кредитно-финансовой организации, банковской группы и банковского холдинга», утвержденной Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь №19 от 11 января 2013 года.

Ответственность аудитора

Наша ответственность состоит в выражении мнения о данной публикуемой сокращенной финансовой отчетности на основе процедур, проведенных в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 года №56-З «Об аудиторской деятельности», Правилами аудиторской деятельности, утвержденными Министерством финансов Республики Беларусь, правилами аудиторской деятельности Иностранного унитарного аудиторского предприятия «Делойт и Туш». Эти правила требуют обязательного соблюдения аудиторами этических норм, а также планирования и проведения аудита с целью получения достаточной уверенности в том, что публикуемая сокращенная финансовая отчетность соответствует показателям аудированной годовой финансовой отчетности, на основе которой сокращенная финансовая отчетность была подготовлена.

Аудит включает проведение процедур, необходимых для получения аудиторских доказательств в отношении числовых показателей в публикуемой сокращенной финансовой отчетности на соответствие их числовым показателям в аудированной годовой финансовой отчетности. Выбор процедур основывается на профессиональном суждении аудитора, включая оценку рисков существенного искажения публикуемой сокращенной финансовой отчетности вследствие злоупотреблений, влияющих на годовую финансовую отчетность, или ошибок.

Мы считаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточным основанием для выражения мнения о данной публикуемой сокращенной финансовой отчетности.

Мнение

По нашему мнению, прилагаемая публикуемая сокращенная финансовая отчетность согласуется во всех существенных аспектах с аудированной годовой финансовой отчетностью в соответствии с Инструкцией «О раскрытии информации о деятельности банка, открытого акционерного общества «Банк Развития Республики Беларусь», небанковской кредитно-финансовой организации, банковской группы и банковского холдинга», утвержденной Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь №19 от 11 января 2013 года.

В целях более точного понимания финансового положения «Франсабанк» ОАО по состоянию на 31 декабря 2016 года и результатов его деятельности и движения денежных средств за год, закончившийся на эту дату, публикуемую сокращенную финансовую отчетность следует изучать вместе с аудированной годовой финансовой отчетностью, которая была размещена в полном объеме на сайте Банка www.fransabank.by.

Наш отчет независимого аудитора от 27 марта 2017 года по аудированной финансовой отчетности «Франсабанк» ОАО также содержит раздел «Прочие вопросы» относительно того, что финансовая отчетность Банка за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, проверялась другим аудитором, который выразил аудиторское мнение без оговорок по этой отчетности 22 марта 2016 года.

Deloitte & Touche

27 марта 2017 года
г. Минск, Беларусь

Генеральный директор
Иностранного
унитарного
предприятия
«Делойт и Туш»

■ Напярэдадні падзеі

ПЯЦІДЗЯСЯТЫ БОЙ МІРНАГА

У пятніцу ў сталіцы стартуе матч Кубка Дэвіса Беларусь — Аўстрыя

Гэтая гульня 2-га круга I групы Еўра-Афрыканскай зоны, туды нашы тэнісісты трапілі, абыграўшы ў лютым зборную Румыніі.

Красавік чакаецца па-спраўдному гарачым тэнісным месяцам — на выхадных прадстаўнікі мужчынскай зборнай пазмагаюцца з аўстрыйцамі, а праз два тыдні беларускія дзяўчаты выступяць у паўфінале Сусветнай групы Кубка Федэрацыі. Абедзве вялікія падзеі ў свеце спорту прымае Мінск.

Зборная Аўстрыі ўжо прыбыла ў Беларусь і пачала трэніроўкі на кортах сталічнага Палаца тэніса. Каманда гасцей сёння знаходзіцца на 34 месцы ў рэйтынгу Кубка Дэвіса, Беларусь у гэтым спісе нязначна вышэй — на 31-й пазіцыі. На матч не заяўлены лідар аўстрыйскай зборнай Дамінік Цім, які з'яўляецца 9-й ракеткай свету, ён рыхтуецца да старту грунтовага сезона ў Сусветным туры. У складзе каманды Аўстрыі браты Геральд (109-е месца ў рэйтынгу ATP) і Юрген (156-е) Мельцэры, Аляксандр Пейя (28-ы нумар ATP у

парным разрадзе) і Юліян Ноўл (81-ы ў парным разрадзе).

— *Гэта самая моцная аўстрыйская каманда, якую нам удалося сабраць. У пары, хутчэй за ўсё, выступаць Аляксандр Пейя і Юліян Ноўл, у якіх ёсць добры вопыт гульні разам. У беларусаў вельмі небяспечны Ягор Герасімаў, ён у добрай форме, але пастараемся згуляць у Мінску як мага лепш, — адзначыў капітан зборнай Аўстрыі Штэфан КАЎБЕК.*

На будучую сустрэчу ў беларусаў заяўлены Ілья Івашка (185-ы ў рэйтынгу ATP), Ягор Герасімаў (напярэдадні ён стаў пераможцам турніру серыі ATP Challenger у французскім Сен-Брыё),

Яраслаў Шыла (452-й) і Максім Мірны (26-ы ў рэйтынгу ATP у парным разрадзе).

Адзначым, што для Максіма гэта будзе 50-ы матч за зборную, можна сказаць, што ў яе абойме «Вялікі Макс» з самага дня заснавання. Свой першы паядынак у складзе нацыянальнай каманды ён адыграў у 1994 годзе супраць Алжыра ў III Еўра-Афрыканскай групе Кубка Дэвіса. За дзесяць гадоў Мірному разам з камандай удалося прайсці нялёгка шлях з «нізоў» гэтага прэстыжнага турніру да паўфіналу Сусветнай групы ў 2004 годзе. Гэты вынік, дарэчы, да гэтага часу з'яўляецца найлепшым у гісторыі нашай зборнай.

— *Лічы для мяне нічога не значаць. Я проста рады, што яшчэ магу быць карысны камандзе, — кажа МІРНЫ. — Заўсёды з радасцю адклікаюся на запрашэнне нацыянальнай каманды. На дадзеным этапе майё кар'еры матчы Кубка Дэвіса — самыя яркія моманты. Столькі гледачоў не бывае на парных матчах, калі ты гуляеш у туры ATP.*

Акрамя выступлення за зборную Максім можа пахваліцца і паспяховай асабістай кар'ерай, найбольшых дасягненняў ён дамогся ў парным разрадзе — былая першая ракетка свету. Дзесяціразовы пераможца турніраў Вялікага шлема ў парным разрадзе і міксце, пераможца 50 турніраў ATP (адзін — у адзіночным разрадзе). Разам з Вікторыяй Азаранкай у 2012 годзе Мірны стаў алімпійскім чэмпіёнам у міксце. Зараз Максіму ўжо 39 гадоў і ён працягвае сваю паспяховую кар'еру.

Адзначым, што ўваход на матч Беларусь — Аўстрыя вольны.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@zviazda.by

• **ДА ТЭМЫ**

Міжнародная тэнісная федэрацыя назвала першых чатырох уладальнікаў прэстыжнай прэміі Fed Cup Heart Award 2017. Беларуская тэнісістка **Арына Сабаленка** атрымала ўзнагароду за бліскавае выступленне ў матчы першага круга Сусветнай групы супраць зборнай Нідэрландаў.

— Рада прэміі! — падзялілася Арына. — Хачу падзякаваць балецьшчыкам, якія галасавалі за мяне. Менавіта дзякуючы прыхільнікам нашага віду спорту ў мяне ёсць магчымасць дапамагчы таму, хто ў гэтым мае патрэбу.

Пераможцы атрымаюць чэк, які змогуць перадаць выбранаму ім дабрачыннаму фонду.

Адзначым, што падобная ўзнагарода ў 2016 годзе ўручана беларусцы Аляксандры Сасновіч, а ў 2011-м — Вікторыі Азаранцы.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.30	19.55	13.25
Віцебск —	6.18	19.47	13.29
Магілёў —	6.20	19.45	13.25
Гомель —	6.19	19.40	13.21
Гродна —	6.46	20.09	13.23
Брэст —	6.48	20.08	13.20

Месяц

Першая квадра
3 красавіка.
Месяц у сузор'і Льва.

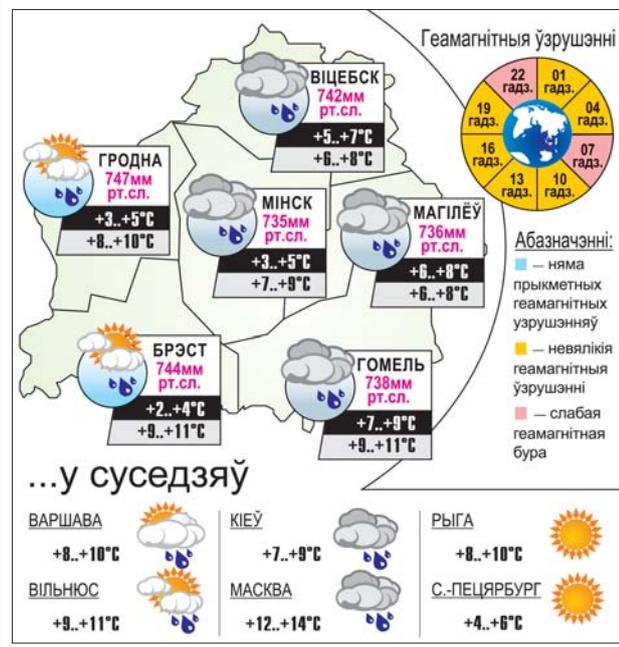
Імяніны

Пр. Арцёма, Захара, Уладзіміра, Якава, К. Ады, Ізолды, Вільгельма, Пятра, Часлава.

Фота Надзеі БУЖАН.

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

6 КРАСАВІКА

1812 год — нарадзіўся Аляксандр Іванавіч Герцэн, рускі пісьменнік, філосаф і грамадскі дзеяч. З 1847 года ў эміграцыі. У 1853 годзе заснаваў у Лондане Вольную рускую друкарню, выдаваў альманах «Полярная звезда», газету «Колокол» і іншую агітацыйную літаратуру. У 1861 г. садзейнічаў стварэнню тайнага таварыства «Зямля і воля». Аўтар рамана «Хто вінаваты?», аповесцяў «Доктар Крупаў», «Сарока-зладзейка», аўтабіяграфічнай кнігі «Былое і думы».

1896 год — пад гарматны стрэл загучалі гукі алімпійскага гімна, які суправаджаў анэльскі спеў жаночага хору. Рэха музыкі, якая прынесла славу опернаму кампазітару Спіра Самары, цяпер абсалютна забытаму, адгукнулася далёка за пагоркамі, якія атачаюць Афін... На Мармуровым стадыёне ў прысутнасці васьмідзесяці тысяч гледачоў кароль Грэцыі Георг абвясціў аб адкрыцці I Гульніў Алімпіяды новага часу. Гэта падзея фармальна адмяніла ўказ імператара Феадосія ад 394 года аб забароне Алімпійскіх гульніў як перажытку паганства.

1904 год — нарадзіўся (г. Копыль) Мікола Хведаровіч, беларускі пісьменнік, перакладчык. Працаваў у рэспубліканскіх перыядычных часопісах. Быў членам літаратурнага аб'яднання «Маладняк», Беларускай асацыяцыі пралетарскіх пісьменнікаў. У 1938 і 1949 гадах

рэпрэсаваны. Рэабілітаваны ў 1955 годзе. Аўтар зборнікаў паэзіі «Настроі», «Вайна за мір», «Усім сэрцам», аўтабіяграфічнай аповесці «Сповідзь перад будучыняй», кніг нарысаў і ўспамінаў пра беларускіх пісьменнікаў «Памятныя сустрэчы», «Незабыўнае». Пісаў для дзяцей. Пераклаў на беларускую мову паэму Ш. Руставелі «Віцязь у тыгравай шкуры». Памёр у 1981 годзе.

1915 год — нарадзіўся (г. Віцебск) Фёдар Львовіч Шапіра, фізік-ядзершчык, член-карэспандэнт АН СССР, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар МДУ імя М. Ламаносава. У 1945—1958 гадах працаваў у Фізічным інстытуце АН СССР, з 1959-га — намеснік дырэктара Лабараторыі нейтроннай фізікі Аб'яднанага інстытута ядзерных даследаванняў. Аўтар навуковых прац па фізіцы рэактараў, ядзернай і нейтроннай фізіцы. Упершыню выявіў ультрахалодныя нейтроны і даследаваў іх уласцівасці. Удзельнік стварэння імпульснага рэактара на хуткіх нейтронах. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР. Памёр у 1973 годзе.

1937 год — нарадзіўся (в. Рагозіна Лагойскага раёна) Жорж Адамавіч Мрочак, беларускі вучоны ў галіне тэхналогіі машынабудавання, доктар тэхнічных навук, прафесар. Аўтар навуковых прац па электрафізічных і электрахімічных спосабах апрацоўкі матэрыялаў, абароне матэрыялаў ад карозіі. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі.

Было сказана

Рыгор БАРАДУЛІН, народны паэт Беларусі:
«Да дрэў не вярнуцца лісткам адарваным».

УСМІХНЕМСЯ

Толькі па УГД Машачка зразумела, што прывезла з адпачынку не толькі ракавінкі...

— Прабачце, гэта вы — той самы кароль Артур, што выняў меч з каменя?
— Так, гэта я!
— У нас там УАЗік у гразі захрас, хадзем, дапаможце...

пакой і стаўлю свой любімы фільм «Яды, ці Сусветная гісторыя атручвання».

— Я вельмі спадзяюся, што замагільнага жыцця няма.
— Што так?
— Уяві толькі, ты памёр, а там цешча!

Кожны раз, як пасваруся з жонкай, сыходжу ў іншы

Калі вы ўбачыце ў бальніцы псіхіятра, які бязьжыццэ паспрабуе не адставаць ад яго.

Малюнак Аллага ГУЦЮТА.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЙНАГА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.
 РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛКА, С. РАСОЛКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК.
 Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
 НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
 ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 284 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.
 Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
 Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў у тыдзень. Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 1329. Нумар падпісаны ў 1930 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

5 красавіка 2017 года.